

26. seja UO

V četrtek, 26. marca je imel upravni odbor 26. redno sejo. Člani UO so razpravljali o letnem poročilu HTV, o planu izobraževanja za tekoče leto, o programu izkoriščanja sredstev investicijskega vzdrževanja, o poročilu stanovanjske komisije, o nekaterih problemih njenega dela in reševali tekoče probleme in prošnje.

1. Letno poročilo HTV je upravni odbor potrdil in sklenil, da ga posreduje delavskemu svetu. K poročilu so imeli člani upravnega odbora naslednje pripombe:

— HTV služba mora svoje ukrepe prilagoditi statutu;

— izdelati mora predlog za obvezno nošenje čelad na posameznih delovnih mestih;

— HTV služba mora proučiti sistem premiranja in kaznovanja za nesreče in predložiti upravnemu odboru konkreten predlog;

— poostriti mora nadzor nad kvaliteto nabavljenih zaščitnih sredstev;

— pripraviti program svojega dela za prihodnje leto.

2. Upravni odbor je sprejel in potrdil plan izobraževanja za leto 1965 s tem, da plan predloži tudi delavskemu svetu v odobritev s pripombo, da je treba v program vključiti tudi izobraževanje vodstvenega kadra po temi regulacije in avtomatike. Upravni odbor meni, da bi bilo potrebno predvideti tudi sredstva za šolanje kadra za našo gostinsko dejavnost.

3. Program izkoriščanja investicijskega vzdrževanja je upravni odbor sprejel brez pripomb.

4. Upravni odbor je sprejel tudi poročilo stanovanjske komisije in se strinjal s predlogom o razdelitvi stanovanj v letu 1965 in 1966, s predlogom izgradnje in družbenega standarda v letu 1965 in s programom pregleda stanovanjskih stavb, ki so bile zgrajene po letu 1945. Upravni odbor pa se ni strinjal s predlogom za odprodajo montažnih hiš nad progó, ker

bo v kratkem o tem izšel zakonski predpis in je zato reševanje predloga odložil.

5. Na tej seji je upravni odbor razpravljali tudi o sklepu delavskega sveta vzdrževanja Javornik glede pripomb na predlog reorganizacije vzdrževanja in zahteve, da vzdrževanje na Javorniku ostane takšno kot je. Upravni odbor je ugotovil, da se s sprejemom organizacije vzdrževanja ne krši določila statuta in da je delavski svet železarne edini pristojen sklepiti o organizacijski strukturi železarne, sem spada tudi vzdrževanje, pa zato sklep o delitvi vzdrževanja po strokovnih linijah — vzdrževanje in elektro — ni v nobenem primeru vmešavanje v pristojnosti delovnih enot.

Tudi glede zahteve delavskega sveta cevarne, da se jim od letošnje prekoračitve sredstev za bolovanje do 30 dni odšteje lanskoletni prihranek, upravni odbor ni mogel rešiti pozitivno, ker ni na razpolago dovolj sredstev. Po sklepu delavskega sveta železarne bremeni osebne dohodke enote, ki je sredstva prekoračila, le za polovico ugotovljene vsote, medtem ko se drugo polovico krije iz sredstev železarne.

Martinarna je v mesecu marcu proizvedla skupno 30.600 ton SM jekla, kar je do sedaj največja mesečna proizvodnja, dosežena pri obratovanju s šestimi peči. Ta proizvodni uspeh je še toliko večji, ker je obratovalo v mesecu marcu zaradi vročih remontov 7 dni celo samo pet SM peči

Izvolili smo nove člane občinske skupščine

26. in 28. marca smo volili polovico novih članov občinske skupščine in sicer 26. marca člane zbora delovnih skupnosti, 28. marca pa člane občinskega zbora in odbornike zbora delovnih skupnosti — podskupina kmetijstvo.

Vsega skupaj je bilo vpisanih v volilne imenike 15.892 volivcev, od katerih jih je 14.412 volilo, to je 90,68 %. Po posameznih zbora je rezultat volitev naslednji:

Za občinski zbor je bilo vpisanih v volilne imenike 9.125 volivcev, od tega jih je volilo 8.283, ali 90,8 %, za zbor delovnih skupnosti (brez podskupine kmetijstvo) je bilo vpisanih 6.471 volilnih upravičencev, od katerih jih

je 5.891 ali 91,03 % volilo, za zbor delovnih skupnosti — podskupina kmetijstvo, je bilo vpisanih 296 volilnih upravičencev, od tega jih je volilo 238 ali 80,4 %.

Vsega skupaj je bilo izvoljenih 38 novih odbornikov — 19 za vsak zbor, medtem ko ostane v skupščini še 36 starih odbornikov, ki bodo zamenjani čez dve leti.

Izvoljeni so bili naslednji odborniki:

OBCINSKI ZBOR:

VE 1 Alojz Makovec
VE 3 Alojz Germ
VE 5 Ciril Robič
VE 7 Miro Lojčec
VE 9 Franc Kobentar
VE 11 Anton Pengal
VE 13 Hilda Zgonc
VE 15 Viktor Brun
VE 17 Anton Skrt
VE 19 inž. Janez Pšenica
VE 21 Mirko Dreša
VE 23 Jože Rozman
VE 25 Emil Anderwald
VE 27 Jaka Svetina
VE 29 Stanko Malej
VE 31 Stanko Klinar
VE 33 Bernard Jakopič
VE 35 Zvonko Mežek
VE 37 Mirko Zupan

ZBOR DELOVNIH SKUPNOSTI:

VE 1 Vinko Klemenc
VE 3 Vladimir Klinar
VE 5 Jelka Božič
VE 7 Franc Gasar
VE 9 Janez Stenovec
VE 11 Andrej Podviz
VE 13 Zdravko Pogačnik
VE 15 Ivan Bernik
VE 17 Andrej Bugar
VE 19 Vlado Šanca

VE 21 Aleksander Jug
VE 23 Tončka Konobelj
VE 25 Slavka Gasar
VE 27 inž. Anton Černe
VE 29 prof. Ivica Sranc
VE 31 Marija Premrl
VE 33 Ema Mertelj
VE 35 Ivanka Torkar
VE 37 Ivan Jauh

Konstituantna seja nove skupščine bo v nedeljo, 4. aprila in bodo izvolili nove organe skupščine ter poslance za republiško skupščino in sicer za republiški zbor, gospodarski zbor in kulturno-prosvetni zbor. S tem bosta poslanca za gospodarski in kulturno prosvetni zbor dokončno izvoljena, medtem ko bo šel predlog poslancev za republiški zbor v neposredno potrditev volivcem, ki se bodo kočno odločili za poslanca na volitvah 18. aprila.

S. H.

Aktiv komunistov upravnih služb

Tovarniški komite Železarne Jesenice je na pobudo osnovne organizacije splošni sektor — varnostna služba sklical aktiv komunistov delovne enote upravnih služb. Na aktivu, ki je bil v sredo 31. marca, so obravnavali problematiko nadurnega dela in še pekatera vprašanja. To je bil prvi aktiv komunistov upravnih služb po daljšem presledku.

ZAHVALA

Sindikalni podružnici železarne in sindikalnemu odboru elektropeči se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla v času mojega bolovanja.

Ivan Jeklič

V petek so volili odbornika občinske skupščine tudi v obratu plavž, ki obsega 3. volilno enoto

Delavec in rekreacija

Ze dalj časa tečejo razprave, pišemo v časopise, delamo plane, predvidevamo sredstva za rekreacijo delovnega človeka. Prav je tako, le pospešiti je še treba to delo in uresničiti načrte, kajti našemu delavcu je rekreacija nujno potrebna.

Delo v naši železarni je težko. Naši sodelavci: martinarji, plavžarji, valjavci, vseh nam niti ni treba našte- ti, se zaradi napora in vročine do skrajnosti oznoje in utrudijo. Prav tem delavcem je namenjena skrb, seveda pa so rekreacije potrebni vsi, tako fizični kot umski delavci. Komu je potrebna pomoč, je pa drugo vprašanje. Nekateri si sami najdejo razvedrilo, vendar je teh razmeroma malo. Nekaj je takih, ki se v prostem času zadržujejo v gostilnah pri kozarčku alkohola, kartah. Čeprav jih ni veliko, je to zaskrbljujoče. So pa še tretji, ki so iz kakršnihkoli vzrokov popolnoma pasivni.

Malo je tistih, ki niso aktivni v raznih društvi, vendar se za to, ker se zavedajo, kako koristna je sprostitev po napornem delu, odločijo za občasen sprehod v naravo. Ti delavci znajo opazovati in vrednotiti naravne lepote ter vedo, da se bodo tako spočili ter jutri vedri prišli na delo. Naj domdam tem vrsticam doživljaj, ki ga bom vedno pomnil.

Lepega majskega dne sem se po kosilu odpravil proti Prihodom. Prepustil sem se gozdni poti, travnikom in jasi. Zakoračil sem preko potoka proti nekemu rovtu, ko sem zapazil priletnega moža, kako sedi pod grmom in strmi na jaso. Z rokami mi je dopovedoval, naj se mu približam, toda čimbolj tiho. Ko sem ga hotel pozdraviti, mi je dal znak, naj molčim. Vsedel sem se k njemu in strmél kot on. Ni bilo treba dolgo čakati. Kmalu je po jasi bržskrbno s kratkimi skoki priskakljala komaj nekaj ur stara srnica, polna lepih temnih lis. Ko se je vrnila v goščavo, sva se vsa srečna spogledala.

»Si videl?« me je vprašal. »Sem«, sem odgovoril, preden sva se po nekaj korakih razšla. Oba sva bila nadvse srečna in vesela doživljaja. Morda sva se utrudila na poti v hrib, toda kar sva videla, nama je pregnalo utrujenost. Tudi to je rekreacija.

Kako se izživljajo delavci, je težko povedati. Nekateri ljubijo samoto in mir v stanovanju, drugi isto v naravi. Tretji uživajo v veseli družbi, četrti v prepiru; poznam človeka, ki je imel v letu dni 20 tožb na sodišču, itd. Nemogoče je ugotoviti, kaj je komu bolj všeč. Hokej ima na Jesenicah precej ljubiteljev. Tudi gledanje športnih prireditvev je razvedrilo, toda nogomet, košarka, odbojka, streljanje itd. skoraj nimajo gledalcev. Torej je v poletnem času težko pripraviti ljudi, da bi obiskovali športne prireditve.

V nasprotju s tem pa so razni narodni in zabavni ansambli, oziroma njihove pri-

reditve vedno dobro obiskane, posebno še, če so na sporedu šaljive točke in narodni plesi.

Kljub težkemu delu v železarni je naš delavec rad vesel. Zelo je dovzeten za programe z naravno ali šaljivo vsebino, rad se smeje, rad razvedri ob narodnih plesih in pesmih. Zato je bilo do sedaj vsako izvajanje podobnih programov uspešno in

bogato poplačano z aplavzom. Vprašanje je, kam investirati sredstva, da bodo res koristila delovnim ljudem. Naša dolžnost je, da vse dobro premislimo in povabimo k razpravljanju vse, ki bi lahko kakorkoli svetovali, če ne sodelovali. Rekreacija delovnega človeka mora postati tudi stvar Turističnega društva, Hortikulturnega društva, tabornikov, športnih in kulturnih društev ter ustanov, sploh vseh, katerih dejavnost je usmerjena k zadovoljevanju potreb in razvedrilu delovnega človeka.

LEKS

V profilnih valjarnah so zaživele komisije pri delavskem svetu

Statut naše železarne obvezuje delavske svete delovnih enot, da imenujejo stalne komisije kot pomoč pri njihovem delu. Te komisije so po delovnih enotah različno zaživele. Nekje dobro, nekje slabše, nekje pa sploh ne, češ da nimajo navodil za delo. To vprašanje je rešeno in komisije, razen za HTV, imajo navodila. Bralce želim seznaniti z delom komisije za HTV v profilnih valjarnah, ki po naši oceni zelo dobro dela, čeprav za svoje delo ni imela navodil. V tej delovni enoti dobro delata tudi komisija za delovna razmerja in disciplinsko-poravnavna komisija.

Komisija za HTV je imela 17. marca redno sejo, na kateri so razpravljali o nesrečah v preteklem letu ter so na podlagi te razprave predložili delavskemu svetu določene sklepe. Komisija je ugotovila, da so imeli v preteklem letu 5 nesreč manj kot v letu 1963, oziroma 0,3 % obnem pa se je povečala odsotnost zaradi nesreč, kar kaže, da so bile nesreče težje. Najbolj pogoste so nesreče zaradi udarcev, urezov in opeklin.

Komisija je analizirala nesreče in ugotovila, da so vzroki predvsem:

- malomarnost pri delu in neupoštevanje varnostnih predpisov (to je najpogostejši vzrok — v 65 % primerov);
- neizkušenost delavcev;
- pomanjkanje in slabe plošče na progah, slaba razsvetljava in slabo ročno orodje;
- nedograjena hala na lahki in težki progi, kar povzroča preprih in prehlade;
- slaba okna;
- premalo opozorilnih tabel;
- zastarele strojne naprave na lahki progi.

Na podlagi takšnih ugotovitev je komisija predložila delavskemu svetu delovne enote naslednje ukrepe:

1. Vodstveni delavci morajo nenehno opozarjati delavce na nevarnosti, predvsem novince.

Kaj in kako dela mladina

PROGRAM DRUŠTVENE KOMISIJE

Program društvene komisije je precej obširen, pa vendar ne nezanimiv, saj so nas pri sestavljanju tega vodile najprej želje mladine naše železarne. Koledarsko pogledano bi bil program takle:

1. Plesni tečaj — začetni in nadaljevalni. Oba že pridno obiskuje naša mladina. Vsak tečaj obsega 12 vaj, ki so v večernih urah v sredah in petkih. Tečaja bosta zaključena v aprilu.

2. Za dan brigad — 1. aprila smo organizirali, v povezavi z občinskim komitejem, v dvorani delavskega doma pri Jeleni mladinski brigadirski plesni večer.

3. V počastitev 20. obletnice osvoboditve bomo ves mesec maj proglasili za mesec praznovanj in tekmovanj. Zato bomo organizirali:

— srečanje mladih železarjev iz Raven, Štor in Jesenic v oddaji z naslovom »Železarstvo na Slovenskem«;

— v drugi polovici maja bomo v počastitev rojstnega dne maršala Tita pripravili oddajo za naše aktivne. Oddaja bo imela naslov »Povej in pokaži, kaj znaš« — kaj veš o železarni in maršalu Titu, pokaži, kako poješ, recitiraš ali igraš. Najboljši bodo nagajeni.

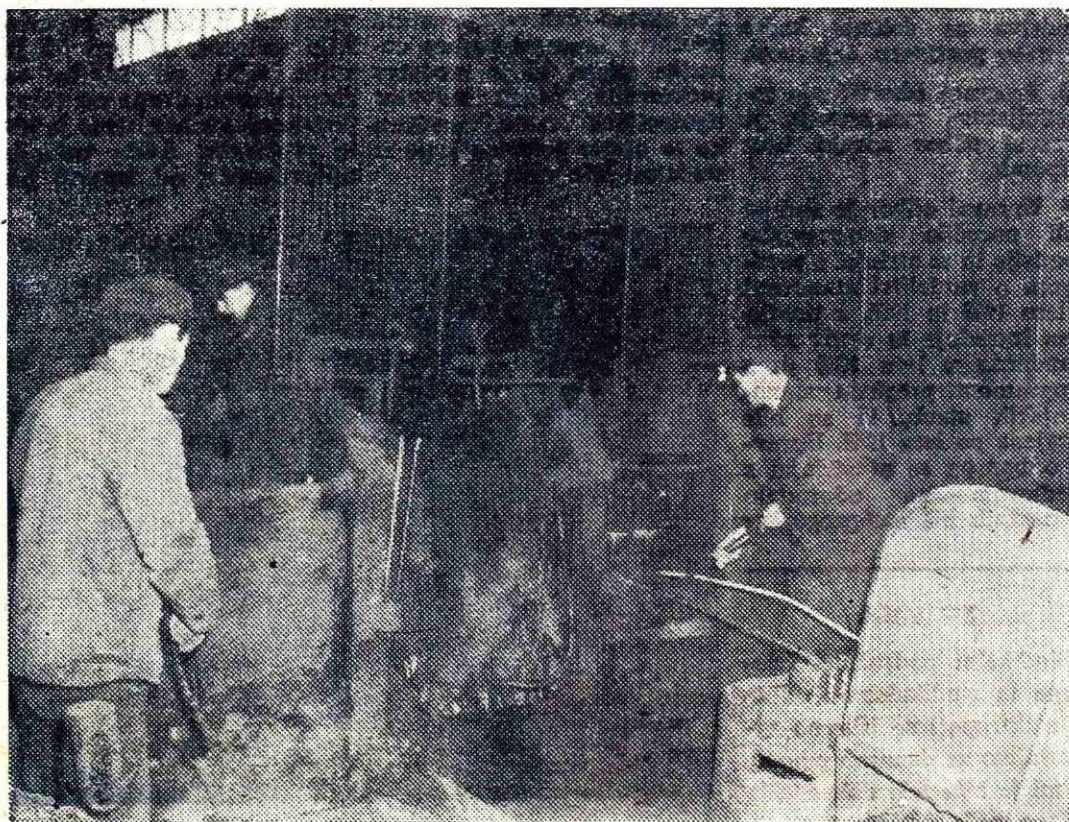
4. V juniju bomo izmenjali kulturni obisk z železarno Zenica, ker smo se o tem že dogovorili. Povezali se bomo s Svobodo »Tone Čufar«, da nam bodo pomagali pri sestavljanju programa in njegovi izvedbi.

5. Organizirali bomo gostovanje priznanega zabavnega orkestra z vokalnimi solisti — po možnosti v mladinski zasedbi.

6. Po podrobnih razgovorih s sindikatom Železarne Jesenice in HTV službe bomo poskušali od maja pa do konference ZMS železarne organizirati tekmovanje v čistoči in HTV po obratih z mladinskimi aktivni. To bi veljalo predvsem le za mesta, kjer delajo mladinci. Točne propozicije bodo objavljene v »Železarnju«.

7. V leto bomo tesno sodelovali s Svobodo »Tone Čufar«, kar naj poglobi naše stike in pomaga vključevati mladino železarne v njene sekcije in okrepi klubsko življenje na Jesenicah.

K. I.

Malo je naših sodelavcev, ki bi prosti čas izkoristili za rekreacijo

Utrujenost, naš sovražnik

Kaj je pravzaprav utrujenost? Težko bi odgovorili na to vprašanje. Utrujenost je neprijeten občutek, ki ga več ali manj vsi poznamo. Je nekakšen signal, s katerim nas telo opozori, da moramo z delom prenehati. Utrujenost se pojavlja v različnih oblikah. Lahko je prijetna in naravna, lahko pa tudi življenju nadvse nevarna. Prijetna je na primer utrujenost po nedeljskem izletu, ko imamo zvečer dober tek in globok, miren spanec. Zjutraj se z veseljem zbudimo in vsako delo se nam zdi lahko. Naravno utrujenost lahko pozdravimo že z nočnim počitkom in izdatno hrano, ki nadomesti izgubljene snovi.

Cisto nekaj drugega pa je izčrpanost. To je težka, nevarna utrujenost, ki nastopi po dolgem, prehitrem in prenapornem delu. Opazimo jo lahko pri gospodinjah, ki

žele v enem dnevu oprati veliko perila in temeljito očistiti stanovanje, pri ljudeh, ki niso vajeni gora, a želijo v enem dnevu doseči najvišji vrh, ob pomladnih dneh, ko hočemo v najkrajšem času prekopati vrt itd. Poznamo tudi »pomladansko utrujenost«, ko nas bolijo roke in noge, čeprav nismo doživeli prevelikega napora, ko smo sitni in razdražljivi.

Težka izčrpanost najhitreje nastopi pri otrocih, ženah in starejših ljudeh. Rekli smo že, da so vzroki take utrujenosti lahko v pretežkem delu, pristavimo pa še to, da izčrpanost mnogokrat nastopi tudi zaradi premajhnih količin hrane. Dokazano je, da so najboljše sredstvo za preprečevanje marsikaterih utrujenosti prav pravilni obroki prehrane, ki pa ne smejo biti preobilni. Utrujenost povzroča tudi veliko gospodarsko škodo. Koliko je že bilo

nesreč pri delu zaradi neprespanosti! Koliko materiala so že pokvarili preutrujeni ljudje! Poglejmo torej utrujenost nekoliko pobliže. Zakaj nastopi?

Spanje in počitek sta dva odločilna faktorja za pravilno delovanje človekovega organizma. Za odraslega je dovolj sedem do osem ur spanja, toda resničnega spanja. Primeri pa se, da utrujenost po spancu ne pojenja, kajti svoj spanec smo iz različnih vzrokov motili ali celo prekinili. Ta utrujenost se stopnjuje in spanje postaja površno in nemirno. Človek sanja moreče sanje, zaspi šele proti jutru, toda takrat mora že vstati in oditi na delo. Zjutraj tak človek nima teka, je zaspan.

Pokadi kvečjemu kakšno cigareto, spiše »skodelico« turške kave ter odide na delo.

Stalna utrujenost zmanjšuje telesne in duševne sposobnosti in je prvi korak k različnim obolenjem in predhodnik nesreč pri delu.

Spet je najodločilnejše in najpre-

prostejše zdravilo pravilna prehrana. Ankete so pokazale, da je naša prehrana sicer kalorično dovolj bogata in pravilno sestavljena, ni pa pravilno časovno razdeljena. Poglejmo, kako se hranimo. Zjutraj — skodelica kave, čaja, morda mleka in le redkokdaj še kaj več. Kosilo je po štirinajsti uri in je zelo izdatno. Naenkrat nam obremeni prazen želodec. Potem spet dolgo nič — in pozno zvečer dokaj izdatna večerja. Torej časovni presledek med prvim in drugim obrokom je zelo velik. Zato pozdravimo tople obroke, ki so jih že uvedli v nekaterih kolektivih, seveda samo v nekaterih. Malica vpliva na utrujenost in jo zmanjšuje. Prava kava in nikotin v začetku res pomagata proti utrujenosti, vendar so poskusi pokazali, da gre vse to na račun rezerv v človekovem telesu. Tudi alkohol zmanjša občutek utrujenosti, toda le na začetku. Ko njegov učinek poneha, storišilnost odločno pade, nastopi izčrpanost in zasplost. Dominika Marinko

Otroci zanetili požar

V nedeljo popoldan je goril gozd na Žerjavcu. Na srečo je gasilec in prebivalec uspešno ogenj hitro pogasiti. Očividci so vedeli povedati, da sta malo pred tem dva otroka kurila ogenj, zaradi vetra so verjetno iskre

zanetile suho listje in praprotno. Ogenj se je hitro razširil po grmovju in listju. Ker povročitelja ognja nista mogla ustaviti, sta pobegnili. Z gašenjem so začeli najbližji prebivalci, zelo hitro pa so bili na kraju požara tudi gasilci. Približno v pol ure jim je uspelo ogenj zaustaviti, tleča mesta pa so gasili še ves popoldan. Požar je zajel okoli 8.000 kv.m gozda in travnikov.

Ta dan so morali gasilci gasiti tudi gozdni požar nad Javornikom, ki so ga prav tako zanetili otroci. Zaradi takojšnje intervencije jim je uspelo hitro zaustaviti ogenj. Posredovali pa so gasilci tudi že prejšnjo nedeljo, ko je gorilo okoli 3.000 kv.m gozda na Jelenkamnu. Ugotovili so, da so tudi ta požar povzročili otroci, ki so se igrali z ognjem. Gasilci prosijo starše, da opozorijo otroke, naj se ne igrajo z ognjem, ker je prav sedanj čas, ko se ni igranja, najbolj nevaren za gozdne požare.

ŽELEZARSKI GLOBUS

AVSTRIJA — V avstrijski železarni VÖEST v Linzu bodo zgradili novo koksarniško baterijo s 40 pečmi. Ta baterija, ki bo predvidoma zgrajena do poletja prihodnjega leta, bo lahko predelala dnevno 800 ton premoga ter jo bodo lahko ogrevali s koksarniškim ali plavžnim plinom.

INDIJA — Zahodnonemško podjetje Demag iz Duisburga

je zgradilo v Kalkuti novo livarno za centrifugalno vlijanje cevi, ki je pričela pred kratkim obratovati. Livarna ima letno zmogljivost 30.000 ton cevi in 3.000 ton ostalih odlitkov, predvidevajo pa v prihodnje še nadaljnje povečanje zmogljivosti na 60.000 ton cevi.

VELIKA BRITANIJA — V britanski železarni »Spencer Works« obratuje že nekaj mesecev 847 m dolga proga za vroče valjanje širokih trakov, ki je prva na svetu popolnoma avtomatizirana. Potek obratovanja proge od globinskih peči do navijanja trakov na bobne vodiijo elektronski računski stroji in je na vsaki izmeni zaposlenih samo 9 delavcev.

Nesreče

PREDELOVALNI OBRATI HVŽ

Anton Nemeček, kadrovec na valjčnem stroju, je hotel že izvaljati kolobar odkotaliti od stroja na za to določen prostor. Pri tem se mu je snela rokavica z leve roke, kolobar je prijel z golo roko in se urezal na dlan.

Vlado Hudorovac, razkladalac v skladišču surovega materiala, si je pri delu na grbalnem stroju s kolobarjem tračnega železa poškodoval piščal desne noge.

Ratomir Banašević, II. grbalec tračnega železa na grbalnem stroju, si je pri delu na stroju, zaradi nesporazuma s prvim grbalcem, poškodoval sredinec desne roke.

Andrej Demšar, žičar na srednjem vleku, je z žerjavom postavljaj na stojalo pri stroju sidro, naloženo z žico. Ker je sidro spustil na rob stojala, se je začelo nagibati. Z rokami ga je hotel zadržati, kar pa mu ni uspelo. Kolobarji žice so mu padli na noge.

Pavel Noč, rezalec tračnega železa na krožnih škarijah, je pripravljaj kolobar za obrezovanje. Ker se je žica, s katero je bil kolobar zvezan pretrgala, ga je konec kolobarja udaril po desni strani glave.

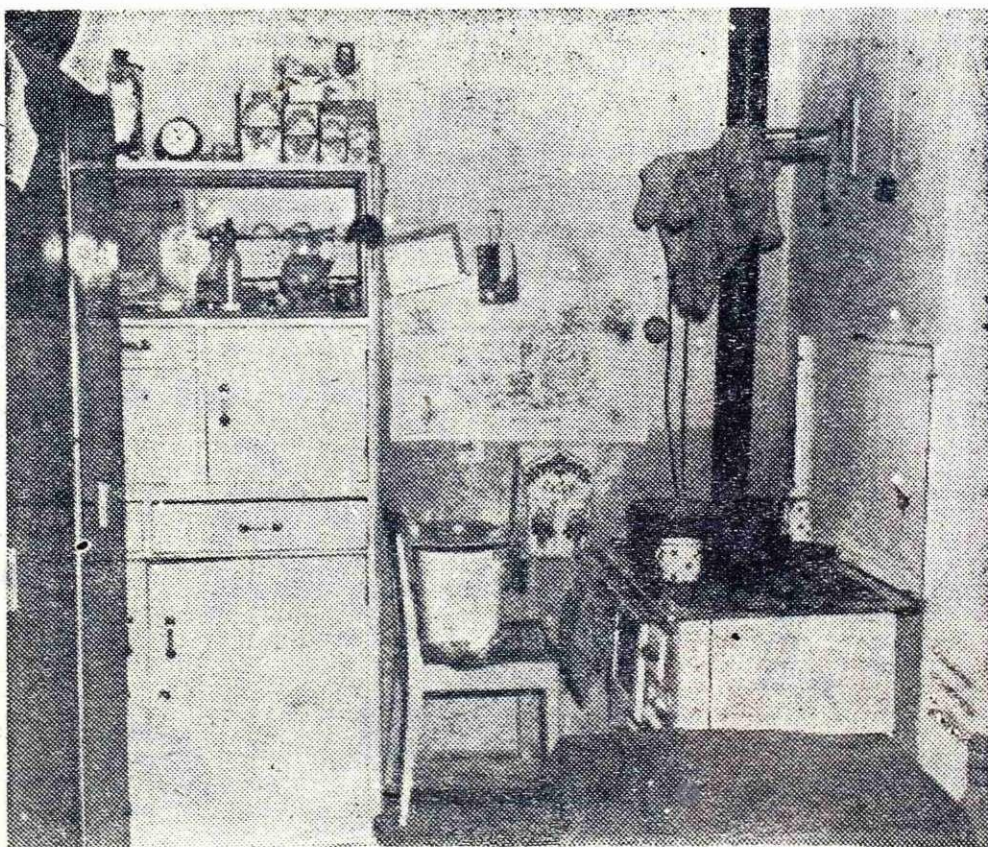
Jože Božič, preglednik tračnega železa v adjustaži hladne valjarne, je spuščal kolobar tračnega železa z žerjavom. Pri tem mu je kolobar spodrsnil s kljuke ter padel na levo nogo.

Trčenje vagonov na postaji

V petek, 26. marca je na železniški postaji Jesenice prišlo ob 12.30 do bočnega naleta dveh vagonov v vlak F 994, ki ga je lokomotiva železarne potiskala na 14. postajni tir.

Ko se je prva vlakovna lokomotiva umaknila po postajnem tiru na star tovarniški izvozni tir, je angleška kretnica 19 b ostala postavljena za tir 14. Osebe postajnega premika se o legi te

kretnice ni pričelo in dva vagona sta po odbitju iz drčte tekla namesto na 13. na 14. tir, kjer je prav ta čas rinil naš stroj vlak na postajo. Iztirili so 3 vagoni, škodo so ocenili na 40.000 din. B.

Stanovanjska problematika je bila tudi na dnevnem redu 10. seje DSŽ

10. seja DS železarne

V torek in sredo, 30. in 31. marca je bila v dvorani delavskega doma 10. redna seja delavskega sveta železarne. Dnevni red je obsegal deset točk, vsa poročila in tudi razprava pa so bili namenjeni skrbni za delovnega človeka. Člani delavskega sveta so na tej seji razpravljali o problematiki nagrajevanja, o poročilu HTV službe, o rekreacijski dejavnosti v železarni in poročilu stanovanjske komisije.

Na seji so sprejeli tudi plan izobraževanja za leto 1965 ter potrdili program koriščenja sredstev amortizacije za zamenjavo in investicijsko vzdrževanje. O vseh teh vprašanjih so člani delavskega sveta zelo živahno in izčrpno razpravljali ter sprejeli vrsto ukrepov in sklepov, o katerih bomo podrobneje poročali v prihodnji številki.

-or

Delo raziskovalnega

Če analiziramo delo raziskovalnega oddelka v letu 1964, to je v tretjem letu obstoja, lahko ugotovimo, da se oddelček tako organizacijsko kakor tudi strokovno vedno bolj krepi in postaja njegovo delo v podjetju vedno bolj potrebno in pomembno. Poudariti moramo, da se oddelček v svojem delu ni oddaljil od osnovno postavljene koncepcije, to je, obdelovati probleme, v že obstoječi tehnologiji proizvodnje, in intenzivno delati na problemih, ki so povezani z osvajanjem naših novih perspektivnih izdelkov.

Splošno pomanjkanje jekla v preteklem letu, je vplivalo delno tudi na delo raziskovalnega oddelka, ker v taki situaciji ni bilo mogoče izdelati toliko industrijskih šarž, kot bi jih za aplikativno delo nujno potrebovali. Zaradi takega stanja smo v preteklem letu dali poseben poudarek tudi laboratorijskemu raziskovalnemu delu in nekatere preiskave omejili le na jeklo, izdelano v visoko frekvenčni peči. Prav pomanjkanje jekla je ponovno potrdilo vrednost laboratorijske visoko frekvenčne peči za raziskovalno dejavnost. V laboratorijski VF peči smo izdelali preko 400 šarž, pretežno visoko legiranih, na katerih smo študirali različne vplive elementov na fizikalne in tehnološke lastnosti nerjavov, jekel, konstrukcijskih jekel s povišano mejo iztezanja, ognjeodpornih jekel, jekel za avtomate in podobno. Pri tem smo dobili podatke in rezultate, ki nam služijo neposredno pri aplikativnem delu in reševanju problemov v posameznih obratih.

Ni prostora, da bi prikazali vse delo oddelka. O nekaterih problemih je bilo že nekaj objavljenega (Normalizacija kotlovske pločevine neposredno po valjanju). Želeli pa bi opisati obdelovanje nekaterih problemov v raziskovalnem oddelku v preteklem letu. Poseben poudarek bomo dali tudi novi opremi laboratorija, ki smo jo izdelali bodisi doma, nekaj pa nabavili iz uvoza in ki nam bo zelo koristila pri strokovni obdelavi problemov. Se prej pa na kratko o bistvenih organizacijskih spremembah v oddelku, ki smo jih v preteklem letu naredili z namenom, da še bolj okrepimo in povečamo strokovni potencial za naše nadaljnje raziskovalno delo.

V preteklem letu smo utrdili organizacijsko obliko dela oddelka s tem, da smo strokovno delo in opremo porazdelili z ozirom na značaj dela na posamezne laboratorije, katerih delo naj bi bilo tudi v prihodnje vse bolj samostojno. Strokovno delo obdelave posameznih problemov je porazdeljeno tako na strokovne sodelavce-inženirje, kakor tudi na tehnike in vodje laboratorijev. S tem postaja tudi doprinos tehnikov k obravnavanju posameznih problemov vedno bolj pomemben.

Kakor smo že omenili, poteka delo v posameznih laboratorijih vedno bolj samostojno, kar omogoča strokovnim sodelavcem, da se vedno

ki so za prenos laboratorijskih dosežkov v prakso nujno potrebne.

Danes lahko rečemo, da predstavlja raziskovalni oddelček dejansko organizacij-

sko celoto, ki je tako s kakor tudi opremo že sposoben opravljati uspešno raziskovalno delo, kar potrjujejo tudi doseženi rezultati na določenih področjih.

Nova oprema v RO

Za naše raziskovalno delo je potrebnih niz naprav in aparatov, ki lahko le na ta način dobimo podatke, ki so za reševanje problemov in osvajanje novih izdelkov nujno potrebni. Radi bi omenili predvsem tiste aparature, ki so plod lastnega dela bodisi eksperimentalne delavnice oddelka, bodisi plod sodelovanja ostalih služb v železarni.

Peč za žarjenje jekla

Za delo na projektu elektro pločevin smo pripravili aparaturo, ki omogoča žarjenje jekla (dinamo, trafo itd.) pod različnimi temperaturnimi pogoji in v različnih atmosferah. Naprava se sestoji iz peči z dvema conama, ki omogoča žarjenje do temperature 1200° C. Žarimo lahko bodisi v visokem vakuumu, do 10⁻⁴ torra, lahko pa tudi v atmosferah dušika ali mešanici vodika in dušika. Poseben sistem skrbi za čiščenje in mešanje plinov v zahtevanem razmerju, ki jih preko termostata vodimo v peč. Tako lahko izvedemo toplotno obdelavo tudi pri različnem rosišču. Peč je opremljena z mehanizmom za kontinuirno pomikanje trakov skozi posamezne cone.

Naprava je izdelana tako, da lahko toplotno obdelavo prilagodimo pogojem, ki pridejo v poštev tudi v praksi. S preiskavami na tej napravi dobimo torej rezultate oziroma podatke, ki jih lahko prenesemo neposredno v obrat.

Z lastnim delom smo tako opremili laboratorij, ki nam omogoča študije razogljčenja in osvajanje tehnoloških postopkov izdelave dinamo in trafo jekla.

Stroj za določevanje obdelavnosti in deformacijske sposobnosti jekla

Problemi kvalitete naših avtomatskih jekel so bili zelo pereči, ker je kvaliteta jekla v pogledu obdelovalnosti močno zaostajala za inženirskimi. Stanje je bilo toliko bolj problematično, ker nismo bili v stanju določevati fizikalnih karakteristik posameznih šarž, da bi dobili osnovo za nadaljnje delo na izboljšanju kvalitete.

Z ozirom na navedeno je bilo nujno, da osvojimo metodo in izdelamo napravo, ki bo omogočala ugotavljanje pri avtomatskih jeklih vse parametre, ki so za oceno kvalitete in raziskovalno delo na tem področju nujno potrebni.

Za te preiskave smo predelali stružnico »Prvomaj-ska«, tako da popolnoma ustreza zahtevam preizkusa. Za določevanje obdelovalnosti smo osvojili metodo struženja s konstantnim podajnim pritiskom. Pri tem preizkusu merimo podajanje, ki je potrebno, da se med ostružkom in nožem ustvari določeno trenje. Rezultati merjenja dajo indeks obdelovalnosti za posamezne kvalitete jekla.

Stružnico smo predelali tako, da je trenje med supotom in vodili minimalno, kar nam je uspelo s postavitvijo le-tega na krogljčne ležaje. Poseben problem je predstavljala konstrukcija zavore, ki preprečuje pomik noža nazaj, kar je zadovoljivo rešeno. Način štetja obratov in ostale meritve smo izvedli po lastni shemi in s ceninimi instrumenti.

Smatramo za dolžnost, da se na tem mestu zahvalimo obratovodstvu mehanične delavnice za razumevanje kakor tudi tovarišema J. Urhu in S. Krušicu za vse izvirne ideje, vloženi trud in sodelovanje pri predelavi naprave.

Stroj za določevanje obdelovalnosti avtomatskih jekel pa služi tudi za ugotavljanje deformacijske sposobnosti jekla pri visoki temperaturi. V ta namen smo izdelali v eksperimentalni delavnici peč do temperature 1400°, kakor tudi vso ostalo opremo, ki je za te meritve potrebna.

Z opisano napravo lahko ugotavljamo deformacijsko sposobnost jekla pri visoki temperaturi in postavimo take temperaturne pogoje za valjanje, ki so za posamezne kvalitete jekla najbolj primerni.

Naprava za vpihovanje prašnatih snovi v talino

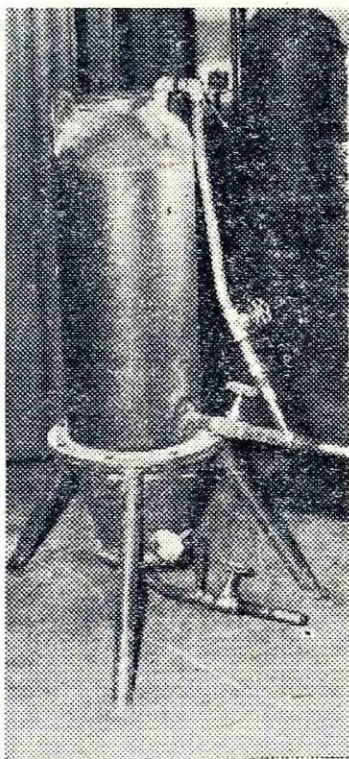
Naprava je bila izdelana po načrtih strokovnega sodelavca RO, s sodelovanjem konstrukcijske delavnice in se tov. Krajniku za pomoč in sodelovanje zahvalujemo. Mnogo dela pa so vložili v izdelavo naprave tudi sodelavci eksperimentalne delavnice RO, ker so bile potrebne številne predelave in praktični preizkus ter meritve, da smo ugotovili tiste parametre, ki dovoljujejo optimalne pogoje za vpihovanje prašnatih snovi v talino.

Stroj za pripravo metalografskih vzorcev z diamantno pasto

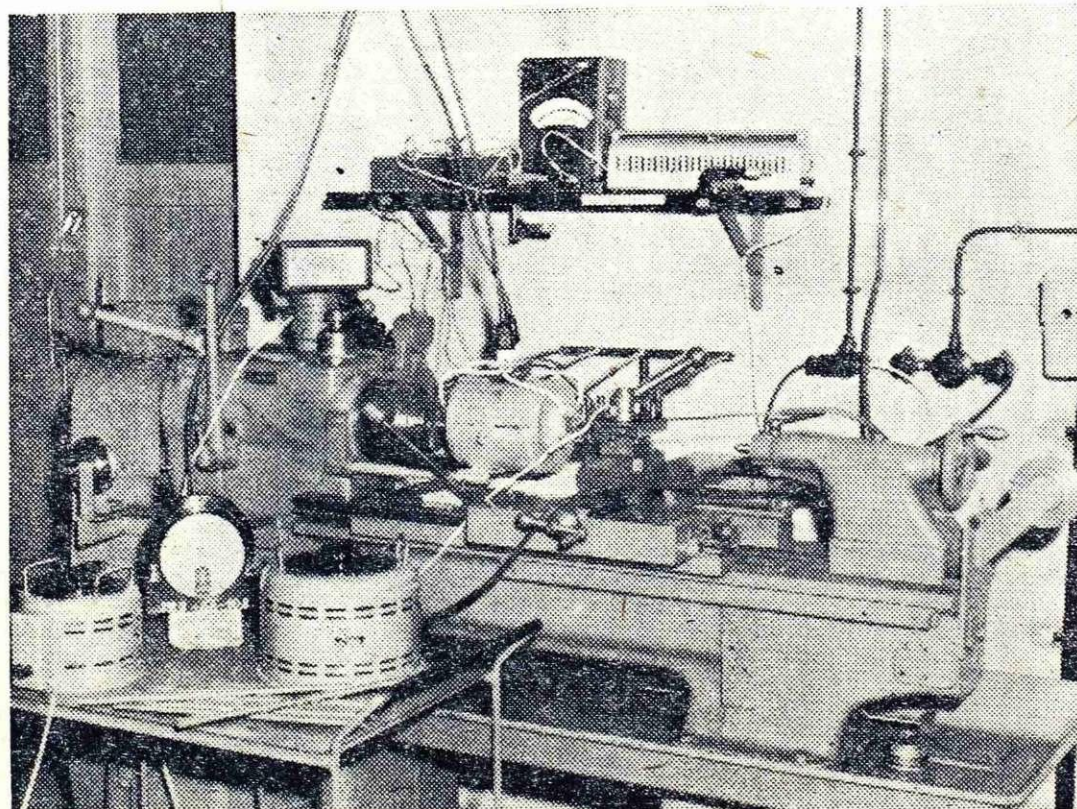
V eksperimentalni delavnici so izdelali napravo za pripravo metalografskih vzorcev z diamantno pasto. Ta naprava omogoča tako pripravo vzorca, da lahko metalografsko zasledujemo porazdelitev najfinejših izločkov po kristalnih mejah in ostale strukturne pojave v zvezi z metalografsko preiskavo.

Električna peč za izdelavo varilnega praška

V eksperimentalni delavnici RO so izdelali električno obločno peč za taljenje praška kapacitete blizu 50 kg. Peč je namenjena izključno za eksperimente osvajanja novih kvalitativ varilnih praškov. Peč je instalirana v polindustrijskem eksperimentalnem objektu za izdelavo praška in obratuje tako, da s tem ne moti redne proizvodnje varilnega praška.

Poizkusna naprava za vpihovanje prašnatih snovi v talino

Stroj za določevanje deformacijske sposobnosti jekla pri visoki temperaturi

oddelka v letu 1964

Poleg opisane opreme in aparatov, je oddelek dobil nekaj opreme tudi iz inozemstva, in sicer:

- metalografski mikroskop firme Zeiss za povečave do 1500-krat, ki je namenjen izključno za raziskovalno dejavnost,

- mikrotorzijski stroj firme Amsler, ki služi za določevanje utrujanja materiala in torzijske trdnosti. Stroj bo omogočil študij vpliva posameznih elementov in toplotne obdelave na fizikalne karakteristike jekla. Vzporedno s strojem smo nabavili tudi

malo stručnico za izdelovanje preizkušancev.

Pri firmi Amsler smo nabavili tudi elektronski regulator, ki omogoča toplotno obdelavo pri variacijah temperature $\pm 0,5^\circ \text{C}$.

Iz vsega navedenega vidimo, da je raziskovalni oddelek v preteklem letu vložil mnogo truda v izdelavo aparatov in uspel s sodelovanjem naših vzdrževalnih obratov pripraviti opremo, ki je za laboratorijske kakor tudi polindustrijske preiskave potrebna.

Delo na raziskovalnih projektih

Konstrukcijska jekla s povišano mejo iztezanja

Delo na tem problemu lahko delimo v dva dela. Najprej smo prenašali rezultate laboratorijskih in polindustrijskih preiskav na izdelavo jekla v martinarni. Delo je bilo usmerjeno v osvajanje proizvodnje jekla na bazi titana in vanadija. Reševali smo probleme izdelave, dezoksidacije in vlivanja. Pri nadaljnji predelavi je problematično površinsko čiščenje bram s flemanjem, ki ga je treba opraviti na toplih bramah. V nadaljnjem bomo osvajali tehnologijo vročega valjanja, ker moramo le-to končati pri določenih pogojih, ker sicer ne dosežemo optimalnih mehanskih lastnosti.

Pri SM jeklu smo dosegli, pri varianti s titanom mejo iztezanja najmanj 44 kg/mm², pri debelinah pločevine do 12 milimetrov. Pri večjih debelinah, nad 20 mm, pade meja iztezanja do 40 kg/mm². Smatramo, da bomo lahko z večjo stopnjo predelave, pri valjanju v novi valjarni na blumingu, dosegali tudi pri debelih pločevinah mejo iztezanja nad 44 kg/mm².

Osvajali smo proizvodnjo toplotno obdelane pločevine z mejo iztezanja nad 50 kg/mm². Poleg tega smo laboratorijsko razvijali nove kvalitete jekla na bazi dušika, niklja, molibdena, vanadija in študirali vplive posameznih elementov na varilne in ostale tehnološke karakteristike jekla.

Elektro pločevina

V letu 1964 smo dokončno zaključili vse laboratorijske in industrijske preiskave v zvezi s proizvodnjo vroče valjane dinamo pločevine. Postopek izdelave jekla v martinarni je osvojen in uvedba analize plinov surovin kakor tudi jekla med izdelavo šarže, daje martinarni še večjo sigurnost, da bo šarža v kvalitetnem pogledu uspela.

Podatki izplenov pri valjanju ingotov v platine in platin v pločevino kažejo, da je postopek predelave jekla v kvalitetnem kakor tudi eko-

nomskem pogledu uspešen. Pri pravilni toplotni obdelavi pločevine po postavljenem regulativu, doseže pločevina kvalitetne magnetne lastnosti, ki kažejo, da je kvaliteta naše vroče valjane dinamo pločevine na evropski ravni. Primer vroče valjane dinamo pločevine kaže, kako smo s sistematskim raziskovalnim delom v laboratoriju in s sodelovanjem prizadetih obratov uspeli osvojiti kvalitetno proizvodnjo artikla, ki bo tudi v perspektivi za železarno vedno bolj pomemben.

Dinamo hladno valjani trakovi

Tehnološki postopek izdelave trakov je osvojen in proizvodnja dinamo trakov teče že tretje leto in se vsako leto povečuje. Sedanji postopek daje kvalitetno proizvodnjo in dosegamo okrog 10 odstotkov boljše magnetne lastnosti kakor pri toplo valjani pločevini.

Raziskovalni oddelek proučuje možnosti racionalizacije obstoječega tehnološkega postopka predelave, da bi bila proizvodnja še bolj zadovoljiva tudi v ekonomskem pogledu. V študiju je postopek, da bi odstopili od dosedanjega postopka valjanja s kritično deformacijo in osvojili postopek z maksimalno dopustno deformacijo in enkratnim končnim žarjenjem. To se pravi, da bi z novim postopkom prihranili dvakratno vmesno žarjenje. S tem bi med drugim sprostili žarilne zmogljivosti in omogočili povečati proizvod-

njo tega zelo iskanega artikla.

Dosedanje preiskave v laboratoriju kažejo, da bomo s tem postopkom uspeli, pri čemer pa bo morala valjarna trakov preiti na izdelavo polizdelka v debelini okrog 2,5 mm.

Nerjaveča in proti ognju odporna jekla

Problematika izdelave in predelave nerjavečih jekel je strokovno zelo zahtevna in zelo obsežna. Zaradi tega bomo morali ta projekt obdelovati še več let, da bo proizvodnja potekala tako v kvalitetnem kakor tudi ekonomskem pogledu zadovoljivo. V preteklem letu smo v okviru projekta avstenitnih in avstenitno feritnih jekel obdelovali naslednje probleme:

- izdelovanje jekla z nizko koncentracijo ogljika. Na elektro peči so osvojili postopek izdelave jekla, kar pa je prineslo niz strukturnih pro-

- izdelava in predelava proti ognju odpornega jekla prokron 19

- korozijska in ostale fizikalne karakteristike visoko legiranih nerjavečih in proti ognju odpornih jekel.

Z dosedanjim delom in s temeljitimi raziskavami na področju nerjavečih jekel smo uspeli poglobiti poznavanje fizikalnih in tehnoloških karakteristik teh jekel in prišli do podatkov, ki v literaturi niso objavljeni in predstavljajo skrivnosti posameznih tovarn, ki tovrstno jeklo izdelujejo. Prav laboratorijsko delo na področju nerjavečih in ognjeodpornih jekel in doseženi rezultati nam bodo omogočili, da bomo tozadavne probleme v bodoče lažje reševali in smo prepričani, da bomo projekt izdelave in predelave teh jekel tako kvalitetno kakor tudi kvantitetno osvojili.

Avtomatska jekla

S tem, da smo osvojili postopek določevanja sposobno-

Preiskave industrijsko izdelanih šarž mehkega avtomatskega jekla in določevanje obdelovalnosti kažejo, da smo uspeli osvojiti tiste parametre v jeklu, ki vplivajo na kvaliteto mehkega avtomatskega jekla.

Obdelovali smo tudi probleme izdelave in predelave nerjavečih avtomatskih jekel in študirali vplive dodatkov na sposobnost predelave v vročem in obdelovalnost.

Vpihovanje prašnatih snovi v talino

V preteklem letu smo delali preizkuse vpihovanja prašnatih snovi v talino z napravo, ki smo jo izdelali doma. Poizkusi so bili omejeni na:

- razžveplanje grodlja
- naogljčenje jekla,
- dodajanje apna v prahu,
- nažveplanje taline.

S preizkusi smo hoteli ugotoviti možnosti uvedbe novih tehnoloških postopkov v tehnologijo izdelave jekla. Na drugi strani smo s poizkusi dobili podatke, ki so potrebni bodisi za nabavo naprave iz inozemstva ali pa za konstruiranje doma. Dosedanji rezultati kažejo, da bomo pri tem delu uspeli in s preizkusi intenzivno nadaljujemo.

V preteklem letu smo opravili še niz laboratorijskih preiskav in reševali pereče kvalitetne probleme tudi v redni proizvodnji.

Delo na posameznih problemih zahteva mnogo eksperimentalnega dela v obratih, laboratorijskih eksperimentov in študija. Z leti se pogloblja znanje tako strokovnih sodelavcev kakor tudi tehnikov in se tako ustvarja strokovni kader, ki bo sposoben uspešno obdelovati in reševati probleme, ki se bodo tudi v perspektivi pojavljali.

Dosedanje delo in uspehi kažejo, da je organizacijska oblika in koncepcija dela oddelka zadovoljiva. Pripomniti moramo, da se je tudi povezava z obrati in delo s strokovnim kadrom v preteklem letu še poglobilo. Mnogo problemov v pogledu sodelovanja, ki smo jih ugotavljali v preteklih letih, počasi odpada. Kjer je le mogoče, obrati sodelujejo pri raziskovalnem delu, zavečajo se pri tem, da raziskovalno delo ni samemu sebi namen in da so uspehi na tem področju rezultat skupnih naporov in želja, da bi naša železarna v proizvodnem in ekonomskem pogledu uspevala.

dr. inž. Marin Gabrovšek

ZAHVALA

Kolektivu Straže se iskreno zahvaljujem za požrtvovalno sodelovanje in za pozornost ter številna darila, ki sem jih prejel ob mojem odhodu.

Slavko Tarman

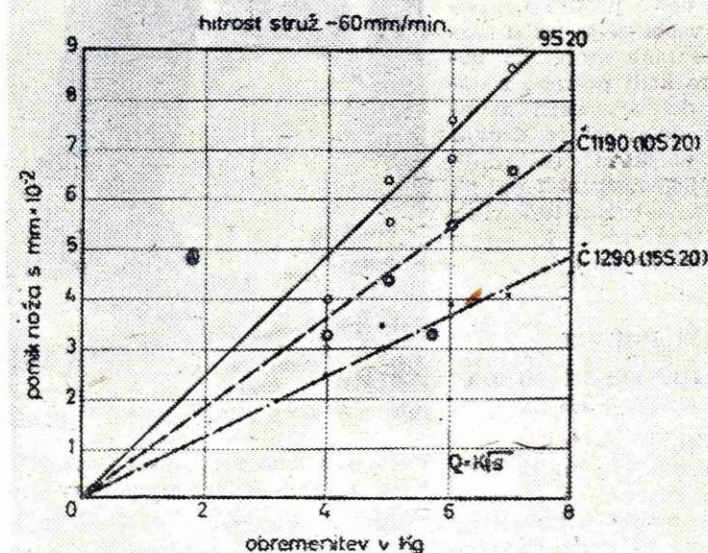

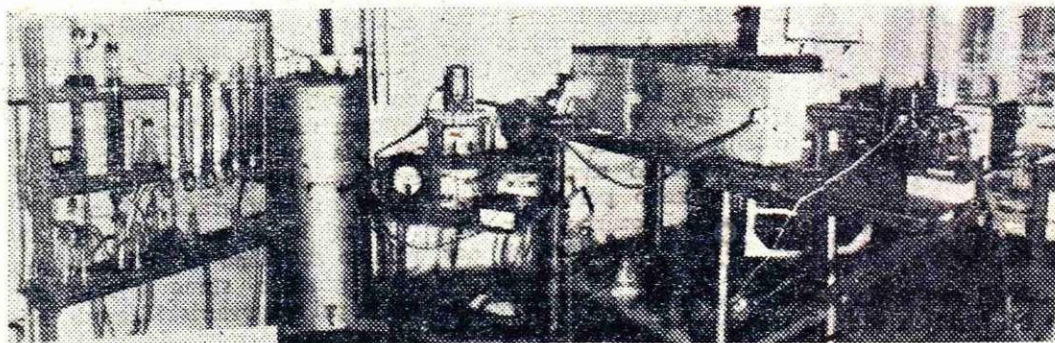
Diagram obdelovalnosti različnih avtomatskih jekel

blemov. Predpostavljamo, da smo z laboratorijskim raziskovalnim delom uspeli obvladati probleme in da bomo v stanju izdelovati tako jeklo, ki bo v strukturnem pogledu odgovarjalo zahtevam uporabe.

- vlivanje ingotov in površinska obdelava,
- vroča predelava jekla,
- tehnološki postopek izdelave pločevine in žice,
- izdelava in predelava jekla za ventile.

sti obdelave in pripravili stroj za določevanje obdelovalnosti, smo lahko pristopili k sistematskemu osvajanju kvalitete avtomatskega jekla.

Opravili smo analizo stanja in na laboratorijsko izdelanih šaržah študirali vplive silicija, mangana, fosforja, žvepla in ostalih dodatkov na izoblikovanje vključkov, ki bistveno vplivajo na obdelovalno sposobnost. Študirali smo vplive izdelave in vlivanja jekla na sposobnost predelave v vročem.

Naprava za žarjenje jekla v različnih atmosferah

Izvolili smo jih v zbor delovnih skupnosti

V petek, 26. marca smo v železarni volili odbornike zbora delovnih skupnosti skupščine občine Jesenice. Volitve so bile samo v volilnih enotah z neparnimi števkami, to je v enotah, v katerih je dosedanji odbornik zbora delovnih skupnosti že potekla dveletna mandatna doba. Izvoljeni so bili naslednji odborniki: v 3. volilni enoti Vladimir Klinar s playža, v 5. Jelka Božič z elektrooddelka, v 7. Franc Gasar — promet, v 9. Janez Stenovec iz elektro delavnice, v 11. Andrej Podviz — varnostna služba, v 13. Zdravko Pogačnik — kadroviski sektor, v 15. Ivan Bernik z Javornika II in v 17. volilni enoti Andrej Bugar — instalacijska delavnica Javornik. Z nekaterimi smo se takole pomenili:

ZDRAVKO POGAČNIK

Vedno moramo imeti pred očmi gospodarstvo v občini

Da bi se pravilno razumeli, naj poudarim, da ne gre za to, da bi na sejah zbora delovne skupnosti ali na sejah obeh zborov obravnavali samo vprašanja, ki se nanašajo na železarno. Vedno bomo morali imeti pred očmi gospodarstvo celotne komune. To vprašanje je toliko bolj pomembno, če pomislimo, da imamo v občini velik problem glede zaposlovanja žena, neurejeno vprašanje šolstva, vodovod, otroško varstvo in skratka probleme, ki tarejo vse občane. Se posebej naj opozorim na šolstvo in menim, da bo treba to vprašanje reševati zelo intenzivno, ker bomo v bodoče vedno bolj odvisni od domačih kadrov. Dosledno se bomo morali boriti, da bomo usposobili čim več ljudi za proizvodni proces. Poleg tega bo treba razviti družbene službe v občini, urediti otroško varstvo in posvetiti večjo skrb zaposlovanju delovnih invalidov. V ta namen bi kazalo ustanoviti družbeni organ za jeseniško in radovljiško občino, ki bi se ukvar-

jal z vprašanji rehabilitacije in z zaposlovanjem invalidnih oseb.

Dobro urejene družbene službe v občini lahko veliko prispevajo k izboljšanju standarda jeseniškega delavca. Zavedati se moramo, da bo v proizvodnji uspešen le tisti, ki je vsestransko zadovoljen in ki se v svojem okolju čim bolj počuti. Gospodarstvo v občini je treba razvijati do take mere, da bomo lahko krili potrebe z domačimi delavci, kajti zaposlovanje delavcev iz drugih krajev otežkoča reševanje stanovanjskega problema na Jesenicah in hkrati tudi vseh ostalih problemov, ki so v naši občini že dalj časa precej pereči.

ANDREJ PODVIZ

PRISLUHNI TI JE TREBA MNENJU VOLIVCEV

Naše delo v občinski skupščini bo uspešno in plodno, če bomo seznanjeni s celotno problematiko občine Jesenice. V mislih imam problematiko, ki bi jo morali v bodoče temeljito obravnavati tako na sejah občinske skupščine, kakor tudi na zborih volivcev v delovnih enotah. Menim, da bo treba v pri-

hodnjem obdobju v posameznih delovnih organizacijah še bolj okrepiti delavsko samoupravljanje in skrbeti za to, da bo sodelovanje proizvajalcev oziroma upravljalcev čim bolj učinkovito. Problematiko našega gospodarstva bo treba čim bolj približati volivcem, da bodo še v večji meri zainteresirani za večjo proizvodnjo na svojih delovnih mestih, za kvalitetno opravljeno delo in za izboljšanje delovne discipline, ki je marsikje na zelo nizki stopnji. K temu naj še dodam, da je prav delovna zavest osnova za delovno disciplino. Naloga občinske skupščine bo tudi v tem, da bo namenila enako skrb in pozornost vsem gospodarskim

finančna realizacija, ki bo vplivala tudi na celotni proračun občine Jesenice.

Ostalih problemov v občini je kar precej. Omenim naj le vodovod, ki je trenutno največji problem v občini, potem so tu ceste, saj cesta skozi Staro Savo in še nekatere druge prav gotovo ne morejo biti v čast in ponos naši občini. Tudi železniški podvoz čaka na dokončno izgradnjo. Z delom bo treba pohiteti, saj smo v ta objekt vložili že precej denarja. Omenim naj še izgradnjo mostu čez Savo ob izhodu iz novega podvoza. Izgradnja tega mostu bo nujna tudi zaradi priključka na novo gojenjsko cesto, ki bo potekala pod Mežakljo.

V elektro delavnici so za novega odbornika občinske skupščine izvolili Janeza Stenovca, ki je kandidiral v 9. volilni enoti

organizacijam v občini. Tu je seveda še cela vrsta problemov, ki so že dalj časa pereči, ki pa jih bomo rešili le z intenzivnim sodelovanjem nas vseh.

FRANC GASAR

SKRBETI JE TREBA ZA ENAKOMEREN RAZVOJ V OBČINI

Nalog, ki jih bo morala opraviti nova občinska skupščina Jesenice, je kar precej. Zdi se mi, da bo ena od zelo pomembnih nalog, da bo občinska skupščina skrbela za enakomeren razvoj vseh podjetij in ustanov. Seveda bomo na sejah govorili tudi o problemih železarne, kajti ni vseeno, kako napreduje delo v največjem kolektivu v občini. Prav tako ne more biti vseeno, kako napreduje v železarni in ostalih delovnih organizacijah delavsko samoupravljanje in kako poteka rekonstrukcija železarne, ki pomeni veliko pridobitev za nas vse. Cimpreg bo rekonstrukcija železarne zaključena, toliko prej bo omogočena večja proizvodnja in s tem tudi

Jesenicah razkošna in draga stanovanja, sedaj pa gradimo na primer na Koroški Beli preskromna stanovanja. Vse kaže, da na Jesenicah potrebujemo urbanistični načrt, ki bi pomenil prelomnico v dosedanji izgradnji stanovanjskih in komunalnih objektov in tudi mesto bi imelo urejeno obliko.

V zboru delovne skupnosti bomo morali skrbeti za to, da bo delo med posameznimi gospodarskimi organizacijami in občinsko skupščino čim boljše in da bomo imeli dober pregled nad razvojem posameznih podjetij in ustanov. Pridružujem se mnenju tistih odbornikov, ki pravijo, da je treba gledati gospodarstvo v občini kot celoto in skrbeti za enakomeren razvoj gospodarskih organizacij v občini.

IVAN BERNIK

NADALJUJMO Z GRADNJO ŽE ZACETIH OBJEKTOV

Pridružujem se mnenju tov. Burgerja, ki pravi, da je treba nadaljevati z že začeti gradnjami. Na spisku imamo precej objektov, v katere smo vložili po nekaj milijonov, vendar še danes nimamo od njih koristi, ker še ne služijo svojemu namenu. Če trdimo, da je turizem druga najpomembnejša gospodarska panoga v občini, potem bomo morali na tem področju še marsikaj storiti. Predvsem mislim na ceste, ki so v slabem stanju.

V občinski skupščini nas čaka dovolj dela, saj bo treba upoštevati mnenja volivcev in sproti reševati probleme, na katere volivci na zborih volivcev stalno opozarjajo. Stalna skrb odbornikov, ki sestavljajo oba zbora skupščine in še posebej zbor delovne skupnosti, pa bo, da bodo skrbeli za stalno povezavo z delovnimi organizacijami. Skrb za nadaljnji razvoj gospodarstva je dokaj pomembna in tudi težka naloga.

Obravnavati bomo morali gospodarstvo v občini kot celoto, medtem ko bodo organi delavskega samoupravljanja v posameznih podjetjih reševali probleme, ki jih imajo v svojih kolektivih tako pri proizvodnji kot pri kvalitetnem delu, in delovni disciplini itd.

VLADIMIR KLINAR

NA JESENICAH POTREBUJEMO DELAVSKI DOM

Med problemi, ki jih bomo morali obravnavati na sejah obeh zborov občinske skupščine, bo verjetno najpomembnejši stanovanjski problem. V mislih imam stano-

Andrej Podviz

vanja za delavce, ki iz drugih krajev in železarni ali pa v drugih podjetjih v občini. Doslej bomo morali boriti stopno odstranjevanje, ki jih bo treba zamenjati s sodobnimi samskimi v katerih bodo imeli delavci udobna stanovanja. Se bodo v njih bolj stinjam se s stališih občanov, ki posebno zadovoljstvo počutje delavca vpliva govo razpoloženje v nem mestu. To pot moramo v okviru danih sredstev zadovoljiti vsem potrebam in željam. Stanovanja, ampak razvoj kulturno-prosvetne ostale družbene dejavnosti, če na- nimamo primernih p. Zadnji čas je, da tu senicah zgradimo dom, ki bo središče nega, predvsem pa k prosvetnega delovanja senicah.

Pogled na volišče pri

Na volišču v glavni pisarni so volivci oddali svoje glasove za kandidata Zdravko Pogačnika, ki je bil izvoljen v zbor delovne skupnosti občinske skupščine Jesenice

Jelka Božič

Franc Gasar

Zdravko Pogačnik

Ivan Bernik

Vladimir Klinar

e, ki so doma v in delajo v v drugih pod-
Doljedno se borijo za po-
evanje barak,
i zamenjati s
skimi domovi,
imeli samski
stanovanja in
bolje počutili.
stalištem ti-
i privijo, da
stvo oziroma
vpliva na nje-
je na delov-
poteni, da
u danih mož-
sem njegovim
am. Ne samo
jak tudi raz-
rosvetne in
e delavnosti
vedno v mi-
bomo skrbeli
rno-prosvetne
na Jesenicah
ih prostorov.
a tudi na Je-
no delavski
lišče družbe-
pa kulturno-
vanja na Je-

Menim tudi, da je povezava z delovnimi organizacijami v občini še premajhna in jo bo treba okrepiti. Vedno si bomo morali prizadevati, da bomo v delovnih organizacijah, ki jih imamo v naši občini, uvajali nove sodobnejše metode dela, da bomo obnavljali oziroma nabavljali nova modernejša proizvodna sredstva, skratka, skrbeti bo treba za modernizacijo naših proizvodnih podjetij, če hočemo, da bomo lahko v do- glednem času napredovali skupaj z drugimi podjetji pri nas doma in v svetu.

JELKA BOŽIČ

ZANIMATI SE BO TREBA ZA VSE PROBLEME

Ce upoštevamo dejstvo, da bomo morali v zboru delovnih skupnosti obravnavati celotno občinsko problematiko in ne samo problematiko posameznih delovnih organizacij, potem je jasno, da delo ne bo lahko. Da bi naše delo potekalo lažje in hitreje, bo potrebna dobra povezava z delovnimi organizacijami v občini. Delo gospodarskih organizacij bomo morali spremljati na vseh področjih. Za-

nimati se bomo morali, kako v posameznih podjetjih nagrajujejo člane kolektiva in če je nagrajevanje takšno, da bo spodbudno za slehernega delavca, da se bo v še večji meri zanimal za proizvodnjo in ostale probleme v svojem podjetju. Omenim naj še rekonstrukcijo železarnice in drugih podjetij v občini. Zdaj je že vsem jasno, da ne moremo imeti kvalitetne proizvodnje v zastarelih obratih. Zaposlena sem v elektrod- nem oddelku in prav ta od- delek je uvrščen med obrate v železarni, ki jih bo treba

modernizirati, če bomo ho- teli, da bomo kos nalogam ob vedno večjem povpraševanju na tržišču po kvalitetnih elektrodah.

Razen problemov, ki jih bo- mo obravnavali na sejah zbo- ra delovne skupnosti, pa so še ostali problemi. Na pivem mestu naj omenim otroško varstvo. Še vedno je premalo varstvenih ustanov, da bi lahko zaposlene matere dale svoje otroke v varstvo, ko so v službi. Marsikje so še pri- meri, da zaposlena mati otro- ka pusti v stanovanju, sama pa v tovarni nenehno misli

nanj, namesto da bi sprošča- no delala na svojem delov- nem mestu. Tu je še problem dobre pitne vode. Vprašanje ni lahko, kajti za rešitev te- ga problema bomo potrebo- vali okrog 600 milijonov di- narjev. Slabo spričevalo nam vsem so tudi začetni in nedo- grajeni objekti. Omenim naj samo naše kulturne domove. Na Jesenicah sploh nimamo ustreznega delavskega doma, kulturna domova na Javorni- ku in Hrušici pa čakata, kdaj bosta dograjena in kdaj bo- sta v celoti služila svojemu namenu.

— OR

S seje občinske skupščine

Razpravljali so o finančnem načrtu sklada za zdravstveno zavarovanje za leto 1965

Pretekli torek sta imela oba zbora Skupščine Jesenice svojo zadnjo sejo pred prenehanjem mandatne dobe polovici od- bornikov. Osrednja točka seje, okoli katere se je razvila dolga in živahna razprava, je bil predlog Komunalnega za- voda za socialno zavarovanje na Jesenicah za stopnjo osnov- nega prispevka za zdravstveno zavarovanje v letošnjem letu, kakor tudi finančni načrt sklada.

Predlog Komunal. zavoda je predvideval stopnjo osnov- nega prispevka v višini 8,5 %, kar je za 0,5 % več kot v letu 1964. Zaradi povečanja višine osebnih dohodkov v letoš- njem letu pa pomeni seveda to sicer procentualno nizko povišanje dejansko zelo ve- liko vsoto. Finančni načrt iz- datkov sklada za zdravstveno zavarovanje za leto 1965 pred- videva povečanje za približno 774 milijonov dinarjev, oziroma za 34 % v primerjavi z letom 1964. Tako veliko pred- videno povečanje stroškov za

zdravstvene svrhe odborni- kom ni šlo popolnoma v ra- čun, posebno še, ker ni bilo na razpolago podrobnejših analiz. Poleg tega so imeli še živo v spominu razpravo oko- li občinskega proračuna, ko so bile težave okoli sredstev za družbene službe, posebno za šolstvo, kjer se je šlo za precej manjše vsote kot so potrebne letos za povečanje stroškov zdravstvenega zava- rovanja in jih ni bilo kje vze- ti. Zato je bil končni rezul- tat dolgega razpravljanja ta, da so člani obeh skupščin z

glasovanjem odklonili pred- log Komunalnega zavoda za zdravstveno zavarovanje. Isto- časno so sklenili, da bodo dali to vprašanje takoj na prihodnjo sejo nove skupšči- ne, vendar pod pogojem, da bo pripravljena res temeljita analiza, zakaj je finančni na- črt izdatkov letos povečan za tako veliko vsoto.

V nadaljevanju seje so od- borniki poslušali še poročilo o delu službe družbenega knjigovodstva v letu 1964 in poročilo o varstvu borcev NOV in VVI ter sprejeli pred- loge sveta za zadeve borcev in invalidov. Končno so po- slušali še letno poročilo o prekrških in upravnem ka- znovanju sodnika za prekr- ške Skupščine občine Jeseni- ce za leto 1964.

SEJA DELAVSKEGA SVETA DE UPRAVNIH SLUŽB

V petek, 2. aprila so se se- stali člani delavskega sveta DE upravnih služb. Na seji so razpravljali o nadurnem delu ter o predlogu za formi- ranje delovnih enot s pristoj- nostmi, ki jih imajo skladno z določili statuta železarnice. V upravnih službah bi lahko ustanovili pet ali šest delov- nih enot in bi tudi faktorje za osebne dohodke določali po delovnih enotah. Na seji delavskega sveta so razpra- vljali še o predlogu za odli- kovanje osebja poklicne ga- silsko-reševalne službe.

— or

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 2. aprila od 12. ure do 9. aprila do 12. ure.

ZAHODNI DEL JESENIC: dr. Milan Čeh, Jesenice, Če- sta maršala Tita 88, telefon 82-244, interni 728.

VZHODNI DEL JESENIC: dr. Franc Trampuš, Jesenice, Cesta revolucije 9, telefon 82-244, interni 874.

Leto 1964 - nov rekord v gradnji ladij na svetu

Po podatkih Lloydovega registra za trgovsko ladje je bil v letu 1964 dosežen nov rekord v gradnji trgovskih ladij. V tem letu so vse ladjedelnice na svetu zgradile skupno za 10.263.803 brutto registrskih ton (BRT) novih ladij, kar je za 1,75 milijona BRT več kot v letu 1963.

Iz spodnje tabele je razviden vrstni red 16 držav z najbolj razvito ladjedelniško industrijo na svetu v izgradnji trgovskega ladjevja v BRT za leto 1964, kakor tudi povečanje ali zmanjšanje v primerjavi z letom 1963:

država	1964 (BRT))	± na 1963
Japonska	4.085.190	+ 1.717.837
Velika Britanija	1.042.576	+ 115.000
Švedska	1.020.598	+ 132.860
Zahodna Nemčija	889.958	- 80.621

Francija	509.762	+ 62.683
Norveška	408.735	+ 67.805
Italija	367.633	- 124.543
ZDA	275.502	- 18.925
Poljska	261.559	+ 76.111
Danska	242.103	- 80.850
Nizozemska	225.767	- 151.259
Španija	217.032	+ 42.236
SFRJ	168.596	- 95.820
Finska	160.764	+ 31.683
Kanada	107.817	+ 8.694
Belgija	103.383	- 4.514

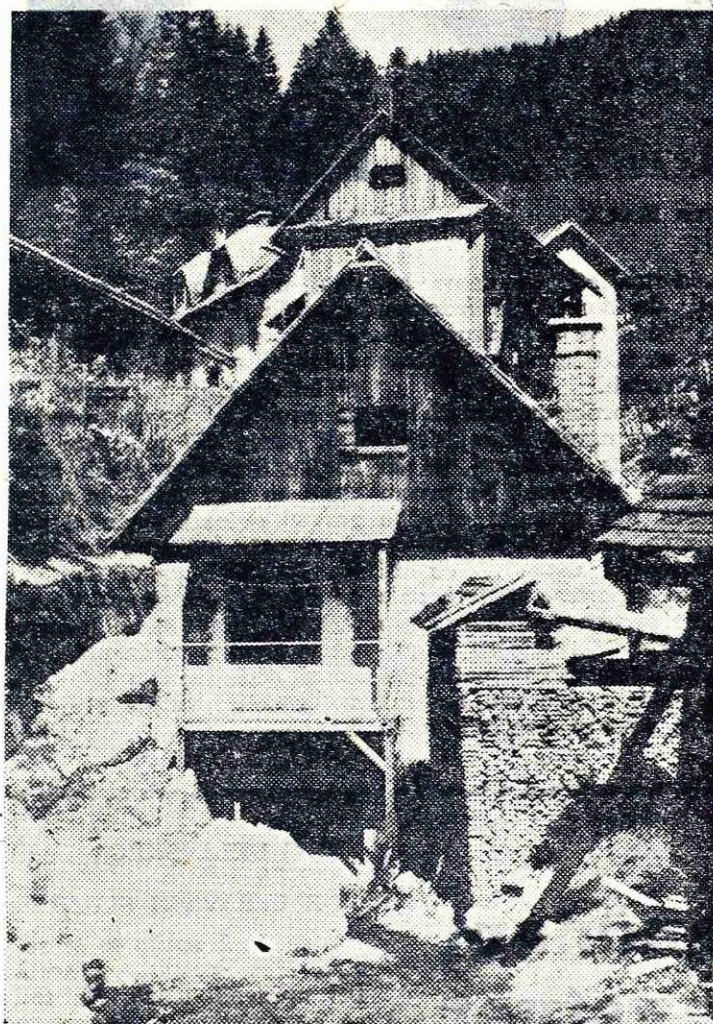
Tabela kaže, da so največje povečanje v gradnji trgovskih ladij v preteklem letu v primerjavi z letom 1963 dosegle Japonska, Švedska, Norveška, Poljska in Finska. Vendar izmed vseh držav daleč prednjačijo japonske ladjedelnice, v katerih so zgradili za 1,7 milijona BRT več ladij kot v letu 1963 in se je njihov delež v svetovnem merilu povečal od 28 odstotkov v letu 1963 na 40 odstotkov v letu 1964.

Vendar japonske ladjedelnice ne prednjačijo samo v številu izdelanih ladij ter BRT, temveč

proizvajajo tudi ladje z daleč največjo nosilnostjo. Do zdaj največja trgovska ladja na svetu je tanker Nisho Maru, zgrajen v neki japonski ladjedelnici z nosilnostjo 132.000 ton. Vendar gradijo po naročilu nekega norveškega brodarkega podjetja že nov, največji tanker na svetu, ki bo imel nosilnost 160.000 ton. Po mnenju japonskih ladjedelniških strokovnjakov ne vidijo težav za gradnjo tankerjev z nosilnostjo celo 200.000 ton. Vprašanje je samo možnost pristajanja takšnih ladij v pristaniščih za natakanje in iztakanje nafte, ker zahtevajo globino 17 m.

Brez dvoma je tako uspešna konjunktura ladjedelniške industrije v preteklem letu doprinesla tudi k rekordni proizvodnji železarske industrije v svetu, saj potrebujejo ladje ogromne količine železarskih izdelkov, predvsem debele pločevine. Če prištejemo h gradnji trgovske mornarice še gradnjo vojnih ladij, za kar podatki niso znani, vendar lahko mirno sodimo, da tudi ni majhna, potem vidimo, da spada ladjedelniška industrija med zelo pomembne naročnike železarn.

K.

»Pri mlinu« na Plavžu št. 10 je bila tudi nekaj časa šola

Zahodnonemške železarne v letu 1964

Po treh letih nazadovanja proizvodnje v zahodnonemški železarski industriji je v letu 1964 tudi v tej državi prišlo do močnega izraza izboljšanje konjunktura v industriji ter posebej še v železarstvu. Tako so železarne v Zahodni Nemčiji proizvedle v preteklem letu skupno 37,3 milijona ton surovega jekla, kar je za 5,7 milijona ton, ali 18,2 odstotka več kot v letu 1963.

Zelo zanimiva je primerjava proizvodnje surovega jekla v posameznih agregatih (v milijonih ton in odstotkih):

	1963		1964	
	ton	%	ton	%
Thomasovi konvertorji	12,4	39,4	12,2	32,8
SM peči	14,1	44,5	16,8	45,1
kisikovi konvertorji	2,4	7,8	5,2	14,0
elektropeči	2,7	8,4	3,1	8,0
skupaj	31,6	100,0	37,3	100,0

Tabela kaže, da se je količinsko proizvodnja v vseh agregatih, z izjemo Thomasovih konvertorjev, v letu 1964 dvignila, medtem ko je razmerje, izraženo v odstotkih, nekoliko drugačno, ker znatno prednjačijo kisikovi konvertorji, katerih proizvodnja se je v primerjavi z letom 1963 skoraj podvojila. Takšen razvoj proizvodnje jekla v svetu: graditi vedno več novih kisikovih konvertorjev, postopno zniževati proizvod-

njo Thomasovega jekla, s SM pečmi obratovati tako, kot kažejo najboljše ekonomski razlogi, z ozirom na možnosti nabave in ceno starega železa in končno graditi tudi nove električne peči, posebno še, če je na razpolago dovolj cenene električne energije in starega železa po sprejemljivi ceni. Da so zahodnonemške železarne upoštevale te faktorje, dokazuje poleg ostalega tudi dejstvo, da je narastla poraba starega železa

v primerjavi z letom 1963 za 16,1 %.

V zahodnonemških plavžih so v preteklem letu proizvedli 27,1 milijona ton grodlja, kar je za 4,2 milijona ton ali 18,6 % več kot v letu 1963. Pri tem je zanimivo da uporabljajo v Zahodni Nemčiji vedno več iz Afrike in Južne Amerike uvožene kvalitetne železne rude namesto domače, revne in kvalitetno slabe. Povprečno porabo koksa so znižali od 719 kg v letu 1963 na 619 kg na tono grodlja. Vzroke za nadaljnje znižanje porabe koksa na plavžih je treba iskati v izboljšani kakovosti vsipa in uporabi ostalih sredstev kot dodajanje tekočega ali plinastega goriva skozi pihalice, visok pritisk na žrelu in podobno.

Zaradi znatnega povečanja proizvodnje se je povečalo tudi število zaposlenih, ki se je v prejšnjih dveh letih precej znižalo. Skupno se je povečalo število nameščenecv in delavcev za 1,6 %, tako da je bilo v letu 1964 zaposlenih v zahodnonemških železarnah 402.000 delavcev in nameščenecv.

K.

Doba nestalne, začasne šole

Oris zgodovine jeseniškega šolstva

NADALJEVANJE IZ PREJSNJE STEVILKE

In trivialka na Jesenicah?

Grof Torres, sprva svetnik goriškega deželnega glavarstva, pozneje kot šolski komisar na Kranjskem, javlja v zapisniku z dne 23. avgusta 1777 predlog za ureditev šol na Kranjskem; tako našteva mesta, trge in vasi... Med vsemi so tudi omenjene Jesenice... (kdaj so Jesenice postale trg?, čeprav jih že Valvasor imenuje trg!)

Drugo poročilo v Državnem arhivu Slovenije glede normalnih in trivialk, datirano s 13. februarjem 1778, so poslali iz Ljubljane dvorni pisarni, v katerem piše: »Baron Zoisa je

poslal nekega duhovnika, Jožefa Ressbeth-a po imenu, in nekega drugega zelo pametnega moža Lorenza Wilonnicer-ja semkaj k gori imenovanim tečajem, ki sta potem, ko sta bila v redu izprašana in z vsem potrebnim oskrbljena, tudi dejansko zasedla in odprla dve trivialki, prvi v Bohinju, drugi na Javorniku.« — Jožef Respet je bil duhovnik na Koprivniku od 1799—1815 — glej Lavtižarjevo »Zgodovino«. Lovro Vilonicer pa je bil Zoisov domači zdravnik, padar v Stari Fužini, kjer ima hiša Rozmanovih še danes domače ime »Pri padarju« (javil Franc Torkar, Tehnični muzej Jesenice).

Glede teh dveh učiteljev spozna-

mo barona Žiga Zoisa, plemiča sicer italijanskega rodu, a vnetega prosvetljenca in preporoditelja, lastnika gorenjskih fužin v Bohinjski Bistrici, Stari Fužini, na Savi in Javorniku, graščaka gradu Brdo pri Kranju ter palače ob Ljubljani v Ljubljani, kjer so se ob bogati knjižnici ob hromem baronu zbirali naši prosvetni in cerkveni preporoditelji, med njimi prvi naš prosvetni pesnik Valentin Vodnik, bivši župnik na Koprivniku.

In število prebivalcev župnije Jesenice in njh socialno stanje? Zelo zanimiv podatek je Pokorn zapisal za leto 1754! Takrat je jeseniška fara štela 156 hiš in 1160 prebival-

cev in sicer natančneje:

Jesenice — 7 kmetskih, 55 kajžarskih — skupaj 62 hiš; 104 kmetov, 363 kajžarjev — skupaj 467 prebivalcev

Hrušica — 6 kmetskih, 24 kajžarskih — skupaj 30 hiš; 56 kmetov, 131 kajžarjev — skupaj 187 prebivalcev

Plavž — 1 kmetska hiša, 2 kajžarski — skupaj 3 hiše; 8 kmetov, 20 kajžarjev — skupaj 28 prebivalcev

Plavški rovi — 6 kmetskih, 3 kajžarske — skupaj 9 hiš; 57 kmetov, 21 kajžarjev — skupaj 78 prebivalcev

Sava — 3 kmetske, 14 kajžarskih — skupaj 17 hiš; 71 kmetov, 106 kajžarjev — skupaj 177 prebivalcev

Planina — 4 kmetske, 31 kajžarskih — skupaj 35 hiš; 42 kmetov, 181 kajžarjev — skupaj 223 prebivalcev

Ob 20-letnici osvoboditve in 30-letnici jeseniško-javorniške stavke

Zadnja akcija partizanov v Javorniškem rovtu

Franceta Trevna smo prosili, da nam opiše zadnjo akcijo partizanov v Javorniškem rovtu nekaj dni pred osvoboditvijo. Naši prošnji se je rad odzval in nam potek akcije takole opisal:

»Proti koncu vojne sem bil zaradi bolezni premeščen iz operativne edinice v Javorniški rovt, kjer je bila takrat tudi obveščevalna točka »Stol«. Tam so že bili Ivko Saksida — Peter, Franc Smolej — Stefan, Mirko Praprotnik, Franjo Lotrič, Zdravko Šporn in kuharica Majda.

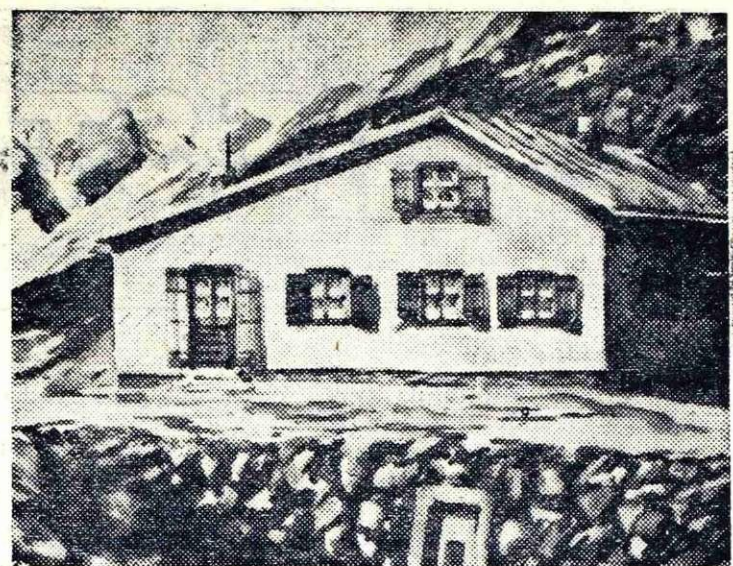
Omenjena skupina si je zadala nalogo, da izvede akcijo z namenom, da se sestanemo z nekaterimi aktivisti na Javorniku. Sestanek z aktivisti je bil zanimiv tudi zato, ker so imeli precej gradiva, ki bi nam dobro služilo v akcijah, ki naj bi jih še organizirali do konca vojne. Pri nekaterih aktivistih so nas čakali tudi nekateri bivši vojaki, nemški dezertjerji, ki so se nam hoteli priključiti.

Na akcijo smo odšli v večernih urah. Med potjo smo srečali mladinke iz Javorniškega rovta. Ena od njih je imela pri sebi v košari tudi pištolo, ki jo ji je dal vodja »Werkschutz« službe v železarni. To njegovo gesto smo razumeli tako, kakor da je hotel navezati stike s partizani, da bi popravil napake, ki jih je zagrešil nad ljudstvom med drugo svetovno vojno. Pri aktivistih h katerim smo bili namenjeni, smo se zadržali vso noč. V zgodnjih jutranjih urah smo se spet vračali v Javorniški rovt. Toda na poti smo opazili sledove, iz katerih smo ugotovili, da je bila pred kratkim na poti večja skupi-

na vojakov. To je bilo že sumljivo. Pozneje smo ugotovili, da je bilo v resnici tako. Od rezervoarja je namreč odšla skupina nemških vojakov v smeri proti Javorniku, ki je zapustila svojo postojanko. Nemci so namreč že slutili, da se bliža konec vojne in s tem tudi brezpogojna kapitulacija Hitlerjeve Nemčije. Že pri prvih hišah v Javorniškem rovtu nas je aktivistka Kati Noč obvestila, da je nekaj Nemcev že zapustilo postojanko pri rezervoarju, druga skupina pa se odpravlja na pot. Domnevali smo, da druga skupina ne bo odšla po isti poti kot prva, pač pa, da nameravajo kreniti čez hrib na Koroško. V neposredni bližini rezervoarja smo napravili zasedo in pričakali Nemce, ki so res kmalu prišli. Na naš poziv so se ustavili. Ker niso začeli streljati, smo prišli iz zaklonov in se pričeli pogovarjati s skupino okrog 20 dobro oboroženih Nemcev. Na našo zahtevo so odložili orožje, čeprav neradi. Prepričevali smo jih, da orožja ne bodo potrebovali več, mi pa da še, v kolikor bi se posamezne skupine Nemcev še upirale. Odločili smo se, da jih odpeljemo v naš bataljon, ki se je mudil v dolini Završnice. Določeni sem bil za vodjo skupine, z menoj pa sta bila še dva borca, ki sta šele pred kratkim prišla v partizane. Spet smo ukazali Nemcem, da naj vzamejo svoje orožje, nato pa smo krenili na pot. »Hodili smo tri ure. Med potjo so nas preletavali »titovci« — naša letala. Nemci so bili zelo disciplinirani. Točno so se ravnali po mojih navodilih in hodili v določenem odstojanju. Ob vsakem preletu našega letala so na moj poziv hitro poiskali vsak svoj zaklon, nato pa spet nadaljevali pot.

Končno smo le prišli srečno do Završnice. Najprej smo morali prepričati straharja v našem bataljonu, da je dovolil vstop. Ko sem raportiral komandantu bataljona, je bil prijetno presenečen, prav tako ostali partizani, saj so vedeli da je težko pričakovana svoboda zelo blizu.

- or

Tako bo izgledal nov planinski dom na Stolu (skica Franca Kreuzerja)

Za 1. avgust nov planinski dom na Stolu

Sredi ledeno mrzle in hude zime leta 1942 so prvoborci jeseniške Cankarjeve čete ves dan bili hude boje z dobro oboroženimi, sitimi in dobro oblečenimi Nemci na Stolu. 20. februarja proti večeru je v tej bitki na pragu takratne Prešernove kočice padel prvoborec Jože Koder, ponoči pa je kres s pogorišča te kočice kazal partizanom pot skozi nemške oborožbe v svobodo.

Ob 20-letnici te pomembne bitke so dali prvoborci idejo, da bi na ruševinah stare Prešernove kočice zgradili nov planinski dom. Zamisel so navdušeno pozdravili ter materialno in moralno podprli številni ljubitelji in obiskovalci gora, potrebno pomoč pa so poleg članov ZZB in planinskih organizacij obljubili tudi gorenjski delovni kolektivi in gospodarske organizacije.

V lanskem poletju je bila izvedena uspešna finančna in nabiralna akcija, poleg tega so prostovoljci prenašali tudi gradbeni material na višino 2.098 m ter začeli z zemeljskimi deli in gradnjo kočice same. Letos bodo dela takoj nadaljevali, čim bo mogoče. Gradbeni odbor potrebuje še

nekaj sredstev. Lovska družina »Stol« se je obvezala, da bo na gradbišče prenesla del gradbenega materiala. Organizatorji so zato prepričani, da bo akcija uspela in da bo nov Prešernov dom sredi poletja letos že dograjen in izročen namenu. Nanj bodo

vzidali tudi spominsko ploščo v spomin na bitko jeseniške Cankarjeve čete z Nemci 20. februarja 1942 in v spomin na Jožeta Kodra, ki je takrat žrtvoval svoje mlado življenje.

Ob otvoritvi, ki je predvidena za 1. avgust, občinski praznik, bodo vsa gorenjska planinska društva organizirala množičen pohod na Stol. Organizatorji pričakujejo tudi goste iz sosedne Koroške.

Trenutno pa ima gradbeni odbor pri delu težave. Podjetje »LIP« ga je tožilo, ker ni poravnal računa za 5 m³ slabih desk, ki so jih prvotno nameravali pokloniti in zato gradbeni odbor računa tudi ni plačal.

Upravni odbor TVD Partizan Javornik — Koroška Bela

razpisuje

mesto hišnika

Društvo nudi kandidatu za hišnika komfortno dvosobno stanovanje. Prejemki po dogovoru. Kandidati naj pošljejo ponudbe najkasneje do 15. aprila 1965 UO TVD Partizan.

Skupaj: 27 kmetov, 129 kajžarskih — skupaj 156 hiš; 338 kmetov, 822 kajžarjev — skupaj 1160 prebivalcev.

In število učencev? Verjetnostni račun: 30. Pokorn pa pripominja, da kočje gostavcev niso imele svojih lastnih števil, ampak so jih šteli pod številko posestnika lastnika. V istem času je bil na Plavžu: 1 mlinar; na Jesenicah: 1 tesar, 1 krojač, 5 kovačev, 9 delavcev pa 1 lovec; na Savi: 1 mlinar, 1 krojač, 5 kovačev in 2 delavca, menda rudokopa. Cerkevnik župne cerkve pa še ni imel cerkvenega stanovanja!

»V listinah farnega arhiva najdemo zaznamovano, da je Jarnej Bobulare dalj časa bil učitelj jeseniške duhovnije. Leta 1794 je stanoval na Savi v Ruardovi hiši št. 7, kjer je imel svojo privatno šolo.« Precej časa je bilo treba za to, da je Tehnični muzej na Jesenicah po starih

zemljiških knjigah ugotovil Ruardovo hišo št. 7! Nova hišna številka je 48. Cesta Franceta Prešerna: domače hišno ime je »Kasarna«; to je dolgo, enonadstropno poslopje pod Savsko cerkvijo, nasproti staremu plavžu na Savi; podolgovato poslopje ima troje vhodnih vrat, nad glavnimi dvoje oken, v prizidku pa so še četrta vrata — h. št. 7, skozi katera so otroci savskih fužinarjev odhajali v prvo nadstropje — v učilnico! V pritličju »Kasarne« so bila skladišča, delno sobe pudlarskih delavcev, v nadstropju so delno sobe, delno družinska stanovanja nekdanjih savskih fužinarjev; posebna zanimivost: delavske družine so imele eno samo — skupno kuhinjo! (izjava Franceta Torkarja, Tehnični muzej).

Za leto 1754 je zgodovinar Pokorn zapisal, da so na Plavžu bile le tri hiše: ena kmečka z osem kmečkih prebivalcev ter dve kajžarski z dvaj-

set stanovalci-kajžarji. Med temi je bil en mlinar, v mlinu, ki še danes stoji ob planinskem potoku Jesenica. Leta 1798 je ta mlin že imel hišno številko Plavž 10.; torej se je število hiš povečalo od treh do deset in sicer ob desnem bregu Jesenice. V njej je isti učitelj Jarnej Bobulare imel svojo učilnico. Mlin je bil last Ruardov, nato Kranjske industrijske družbe, ta pa ga je prodala bratovski skladnici. Hišica »Pri mlinu« je danes prezidana stanovanjska hišica, ki nosi hišno številko 12. Zgornji Plavž; ob kolovozu sta vzidana dva obrabljena mlinška kamna, tretji pa leži nižje ob potoku (izjava Franceta Torkarja in Miloša Magoliča — Tehnični muzej).

S. Plavža (danes Zgornji Plavž, hišna številka 12.) se je isti učitelj nato preselil na Murovo, kjer je leta 1804 prebival v Štrukljevi hiši, številka 34 ter v njej učil jeseniške šolarje. Hiša Štrukljevih je stala za,

Kosovo graščino in sicer med dvema hišama: »Pri Radarju« po domače (danes je last Razingarja, Kosova ulica št. 1) ter »Pri Svedrarju« danes last Lipovec Jožeta, Ulica Mirka Roglja, hišna številka 1.). Štrukljeva hiša je bila zelo stara in lesena, kakršnih je danes na Murovi še več ohranjenih in zaščitnih, segala pa je precej na vaško pot ali cesto; zato so jo pozneje podrli. Ni še ugotovljeno, kdaj so jo podrli. Verjetno je bila v tej Štrukljevi koči učilnica dalje časa, ker je hiša dobila novo domačo hišno ime »Pri šomastru« (podatke je zbrala učiteljica Minka Pesjak).

Sledila je francoska zasedba od leta 1809 do 1813; za to štiriletno dobo francoske okupacije, ki je takrat pomenila za nas Slovence znaten napredek, zlasti v slovenskem šolstvu, pa ni nikakršnih zapiskov, oziroma podatkov.

Jože Tomažič

12. nadaljevanje

»Jutri boš dovolil, da bom pomeril kapo pred ogledalom, kajne, ati?«

»Bom, bom,« mu je odgovarjal in odšel proti prometni pisarni.

Wallnerja je našel za pisalno mizo z glavo med dlanmi. Videti je bil utrujen in neprespan. V obraz je bil bled in nekam odsotno je pogledal pregretega in zardelega šefa.

Sokoljak je obstal za vrati in si dejal:

»Naj si misli, da sem prišel na popoldanski službeni obhod.«

Prometnik si je to tudi mislil. Segel je po zamašeni službeni knjigi in jo porinil na rob mize.

Sokoljak je še malo počakal. Potem je pristopil in dejal počasi, razločno in tako ukazovalno, da je s svojim glasom vnaprej preprečil dvome in oporekanje:

»Službeno sporočilo imam za vas.«

Prometnikovi roki sta omahnili od obraza na mizo. Na njegovem mesnatem vratu se je glava s težavo dvignila in Sokoljak si je mislil, da ima oprava z napol spečim človekom. Zato ga je spodbodel:

»Ste že prebujeni? Bi me mogli poslušati in razumeti, kar vam imam sporočiti?«

»Mi boste sporočili, naj prevzamem posle šefa postaje?« je leno in zaspano vprašal Nemec. V njegovem glasu ni bilo običajne nadutosti, pač pa dvojna mera zajedljivosti.

»Malo manj. Zaradi nujnih opravkov bom osemindeset ur odsoten. Ta čas boste vse. Šef, prometnik in, če bo treba, še kaj drugega.«

»Kako to mislite? In kdo bo ta čas opravljal promet?«

»Vi. Vi, gospod Wallner.«

»Ste blazni... Hočem reči, ali mislite resno?«

»Čisto resno mislim in ne le jaz. Tisti, ki so mi ukazali, naj opravim v prihodnjih dveh dneh nekaj tako pomembnih stvari, kakršnih vam ne morejo zaupati, mislijo še bolj resno ko jaz.«

Wallner je vstal, Sokoljak pa se je naslonil na pisalno mizo. Zgornje telo je položil tako daleč naprej, da je skoraj ležal. Udobno se je oprl na komolce in nehote je naredil tisto, kar mu je svetoval komandir Keiser. Na zadnjici se je izpod njegove bluze očrtala oblika velike parabele, da jo je Wallner lahko po mili volji opazoval in se spraševal, kaj naj vse to pomeni.

Končno je udarilo iz njega.

»Saj to je vendar čisto nemogoče. Ne pomnim, kdaj sem prespal mirno noč. Otrok ima pljučnico, žena pa mi boleha, odkar sem prišel v te prekleto kraje.«

»Za zmago, kaj hočemo,« je malomarno pripomnil Sokoljak. »Marsikatero noč prebijemo zanj in meni ni težko. Upam, da tudi vam ne bo. Čutil je, kako trdna tla ima pod seboj. Sfanatiziranega nacionalnega socialista je učil prepričanja. Wallner je bil pred njim kakor moker cucek. Po nekaj neprespanih nočeh sta njegova zavest in prepričanje izpuhtela v nič. »Če vam bosta žena in otrok napoti pri izvrševanju službe, ju boste pač morali poslati domov. Tam imajo najbrž kaj več časa in ju bodo lažje negovali. Še zlasti, če žena ne prenese tukajšnjega podnebja.«

Wallner ga je samo debelo gledal in ni imel kaj odgovoriti.

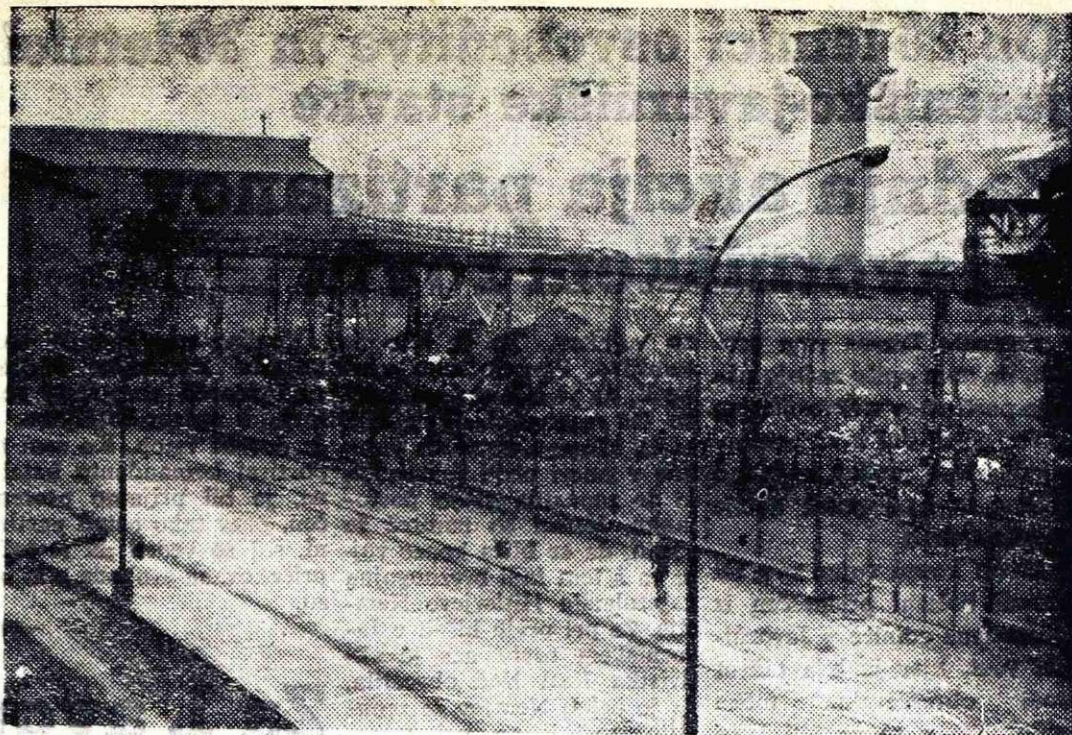
»Poslušajte me!« je dejal Sokoljak stišano. Še bolj se je vlegel na mizo, da se je približal Wallnerjevemu obrazu. »Nihče ne sme izvedeti, koliko časa bom odsoten. Če bo zahtevala direkcija kakršnokoli pojasnilo, svetujte, naj se obrnejo na komando SD Bled. Vi boste odgovorni za promet, blagajno in uslužbenice. Denar potniške in tovarne blagajne mi boste predali po vrnitvi.«

Vodene agnetove oči so obmirovale v volovskem pogledu zavaljenega prometnika. Zelene zenice so usločeno dihale globoko privošljivost.

XXVII

Zadnje mesece se je vozil na lokomotivah. Rad je stal za strojevodjem in gledal po progi. Všeč mu je bilo hlastanje stroja in doživljanje njegove moči.

Potniški vlak je imel tisti večer nekaj zamude. Postaja se je ravno ovila v gosto temo, ko je pricvilil. Zastrte luči lokomotive in skoraj povsem zaplankana okna vagonov so drsela skozi večer, ne da bi motila gostoto noči.

Skladišče starega železa se je skoraj izpraznilo

Kako je z uvozom

V 5. številki »Železarja« z dročja je bilo razdeljenih dne 30. 1. 1965 je izšel članek 500 milijonov obračunskih pod istim naslovom, v katerem avtor pojasnjuje kritično situacijo glede deviznih sredstev za uvoz reprodukcijskega materiala s področja konvertibilne valute.

V pojasnilo kolektivu o težavah pri uvozu, s katerimi se ukvarjajo odgovorne službe, za redno proizvodnjo, navajamo naslednja dejstva.

Delitev deviznih sredstev za uvoz po planu za leto 1965 je bila dvakrat v Beogradu na sedežu »Združenja jugoslovanskih železarn«, in to 14. in 26. januarja, pri kateri so sodelovali tudi naši predstavniki. Za potrebe individualnega uvoza posameznih železarn z zapadnega po-

gativno vplival na uvoz nujno potrebnega reprodukcijskega materiala in zato tudi posledice niso izostale, kar je bilo že prikazano v omenjenem članku.

Obveščeni smo, da lahko izkoristimo za uvoz reprodukcijskega materiala 25 % ustvarjene retencijske kvote iz leta 1964 iz izvoznih poslov in 100 % iz izvoznih poslov in letu 1965. Ta ukrep je nekoliko ublažil kritično stanje, vendar s tem ne bo pokrit primanjkljaj potrebnih deviznih sredstev, ki je posledica zmanjšanja uvoznega plana.

Poleg tega moramo povedati, da še sedaj ni urejeno glede delitve deviznih sredstev za uvoz v II. četrtletju. Zato je popolnoma negotovo, kdaj bomo lahko uvozili nujno potreben reprodukcijski material, ki je predviden za uvoz v II. četrtletju.

Zore

Zmaga na mednarodnem turnirju

Dne 27. mara je marljivo društvo ASKÖ Finkensteina praznovalo 10. letnico obstoja. Ob tej priliki je organiziralo mednarodni šahovski turnir, na katerem je poleg članov I. koroške lige Spittala, Vil-

II. kolo SV Spittal: SD Jesenice 3,5:6,5; ASKÖ Finkensteina : SV Villach 6,5:3,5

KONČNI VRSTNI RED

1. SD Jesenice 13 točk
2. SV Spittal 11 točk
3. ASKÖ Finkensteina 10 točk
4. SV Villach 6 točk

lacha in Finkensteina, sodelovalo tudi naše moštvo. To je bilo že petnajsto srečanje obeh društev in od katerih smo en dvoboj izgubili, dvakrat igrali neodločeno ter dvanajstkrat zmagali. Že sistem tekmovanja je obetal zanimive borbe in šele v zadnjih partijah je bilo rešeno vprašanje zmagovalca tega mednarodnega turnirja.

REZULTATI

I. kolo: SD Jesenice : ASKÖ Finkensteina 6,5:3,5; SV Spittal : SV Villach 7,5:2,5;

Zdravko Zupan

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, babice in prababice

ANTONIJE STANOVSEK

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam izrekli sožalje ter se poslovili od drage mame. Zahvaljujemo se dr. Sajevicu in Emi Bric za vso pozornost, darovalcem vencev in cvetja, pevcem za ganljive žalostinke in lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo, kakor tudi vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoci: sin in hčerke z družinami

Ob veliki akciji na Gorenjskem Stop! Vozi previdno!

Ob zvezni prometno-vzgojni akciji »Skrbimo za varnost prometa v naseljih«, so komisije za vzgojo in varnost v cestnem prometu občine Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin ter Zavarovalnice Jesenice in Kranj po zbranih podatkih za leto 1964 ugotovile, da število prometnih nesreč stalno narašča. Največ nesreč se pripeti v naseljih, kar je zelo zaskrbljujoče in je treba čim hitreje ukrepati. Da bi komisije in Zavarovalnica zainteresirali za to akcijo čim več ljudi, so sklenili razpisati velik nagradni natečaj pod pokroviteljstvom Zavarovalnice Kranj, v katerem lahko sodelujejo vsi bralci časopisa »Glas« in »Železar«. V nagradnem natečaju bodo vprašanja s cestno, prometno in zavarovalno tematiko, upoštevajoč geslo navedene akcije.

Prvo skupino vprašanj objavljamo danes, v naslednjih štirih številkah pa bomo objavili še preostala. Vprašanja so opremljena s kuponi od 1 do 5, ki jih bodo morali reševalci poslati do vključno

6. maja, po zadnji objavi vprašanj. Odgovore in kupone bodo reševalci poslali na naslov: Komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu pri skupščini občine Kranj — nagradni natečaj.

Za reševalce so pripravljene naslednje nagrade:
— televizijski sprejemnik
— 2 polni zavarovalni premiji za osebni avtomobil Fiat 750
— 2 50 % zavarovalni premiji za osebni avto Fiat 750
— 2 30 % zavarovalni premiji za osebni avto Fiat 750
— tranzistor
— pet koles in več drugih praktičnih nagrad.

Da bi bila akcija čim bolj uspešna, pozivamo k sodelovanju vse uporabnike cest in jim želimo pri nagradnem žrebanju veliko sreče.

Komisije za vzgojo in varnost v cestnem prometu gorenjskih občin in Zavarovalnici Jesenice ter Kranj

Prva nagradna vprašanja

1. Napišite v kroge vrstni red vozil, ki bodo peljala skozi križišče
2. Vozite s hitrostjo 80 km na uro.

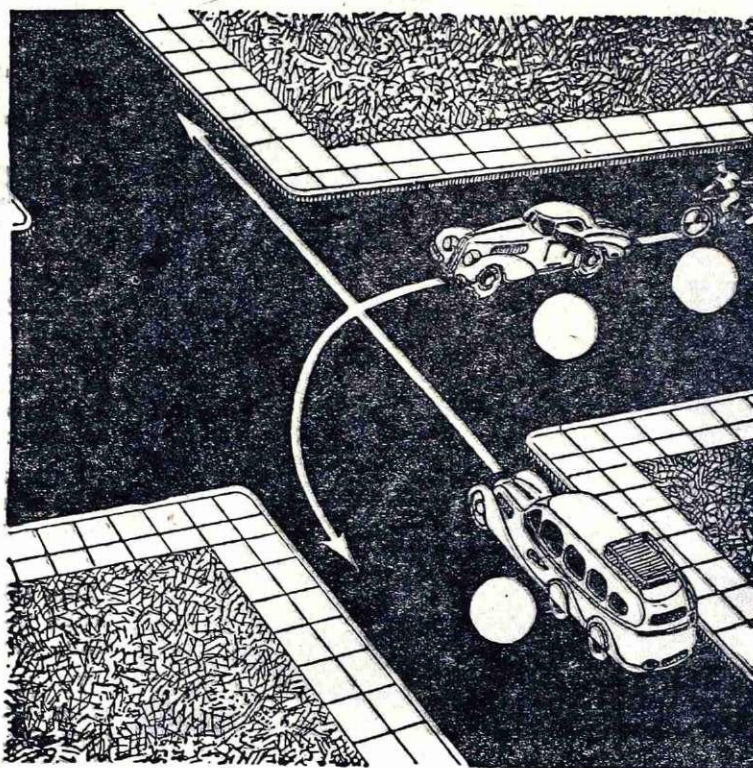
Koliko metrov znaša:

reakcijska pot
zavorna pot

3. Od katerih činiteljev je odvisno, da je zavorna pot vozila krajša ali daljša? Naštej vsaj 5 bistvenih činiteljev!

Opozorilo reševalcem! Rešena vprašanja s priloženimi kuponi od 1—5 pošljite po končanem natečaju do 6. maja letos na naslov: Komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu pri skupščini občine Kranj — nagradni natečaj.

Kupon št. 1

V Ilirski Bistrici je bila preteklo nedeljo odigrana prijateljska košarkarska tekma med novim zveznim ligašem KK Ilirska Bistrica in Jesenicami. Jeseniški košarkarji so pokazali zelo dobro igro in tudi zmagali z rezultatom 37:46. Že v prvem polčasu so Jeseničani dobro začeli, toda tik pred koncem prvega dela nekoliko popustili in dovolili, da so domačini odločili prvi polčas v svojo korist z rezultatom 21:16. Po odmoru so jeseniški košarkarji spet začeli odlično in s premišljenimi napadi kmalu izenačili ter prevzeli vodstvo. V zadnjih minutah so bili gospodarji na igrišču Jeseničani, ki so se borili za vsako žogo. Tudi pri metih na koš so bili zelo natančni. Pri jeseniških košarkarjih, ki so gostovanje v Ilirski Bistrici uspešno zaključili, je treba pohvaliti vso ekipo, medtem ko je pri domačinih zadovoljil le Povž, igralec Olimpije. Koše za Jesenice so dosegli: Jeraj 8, Peterman 14, Sodja 3, Koren 10, Vauhnik 4, Svetlin B. 7, za Ilirsko Bistrico pa Grlj 11, Povž 14, Prosen 4, Šuštar 6, Lenarčič 2.

Če bodo jeseniški košarkarji tako dobro igrali tudi v prvi republiški košarkarski ligi, bodo pripravili še marsikatero prijetno presenečenje. Medtem, ko Ilirska Bistrica z igro, s kakršno se je predstavila proti Jesenicam, v prvi zvezni ligi ne more pričakovati boljše uvrstitve.

NOGOMETASI SO DOBRO

ZACELI

V nedeljo, 21. marca, je bilo odigrano prvo kolo spomladanskega prvenstva v gorenjski nogometni ligi. Jeseničani so morali po točke v Železnike Res je, da železniki niso ekipa, ki bi se lahko potegovala za prvo mesto v GNL res pa je tudi, da so na svojem igrišču pripravili že marsikatero presenečenje tudi ekipam, ki so se potegovala ali se še potegujejo za vstop v višji razred, to je v slovensko consko ligo. Zaradi tega so se jeseniški nogometaši zavedali, da je treba v železnikih zaigrati borbeno in požrtvovalno in za vsako ceno osvojiti obe točki. Nogometaši tudi dobro vedo, da v spomladanskem delu tekmovalja ne smejo zgubiti nobene tekme, če hočejo, da bodo osvojili prvo mesto in se uvrstili v slovensko consko ligo — zahodni del.

Tekmo v Železnikih so naši nogometaši odločili v svojo korist z rezultatom 3:1. V prvem polčasu sta bila nasprotnika enakovredna in je bil rezultat 0:0. V drugem polčasu so se Jeseničani bolj korajžno lotili dela na igrišču in prešli v vodstvo z rezultatom 3:0. Šele proti koncu tekme so domačini znižali rezultat na 3:1. Gole za Jesenice so dosegli: Klinar, Mušič in Hribar. V nedeljo je na sporedno drugo kolo. Na domačem igrišču se bodo naši nogometaši pomerili z moštvom z Viskega.

Uspeh košarkaric

V prijateljski tekmi so košarkarice Jesenic premagale v Ljubljani »Olimpijo« z rezultatom 52:49 (30:22). Tekma je bila v okviru priprav za prvenstvo Slovenije. V moštvu Jesenic so se odlikovale prav vse igralke. Igrale so požrtvovalno in borbeno, kar jim je prineslo tudi uspeh. Moštvo »Olimpije« tekmuje v zvezni ligi že vrsto let in je tako uspeh s tem še večji. Prvenstvo Slovenije se prične 18. aprila in že v prvem kolu se bodo srečale Jeseničanke z ekipo »Slovana« iz Ljubljane, ki je izpadla iz zvezne lige. Moštvi sta igrali v naslednjih postavah — JESENICE: Pavlič 19, Benedičič 14, Bertonec 10, Lakota 5, Vudrič 4, Šoberl in Mušič. OLIMPIJA: Amon 9, Dermataja 8, Puhar 8, Mraz 6, Modričan 6, Šifer 6, Role 2, Bremec 2, Fajdiga 2.

— nc

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

3. in 4. aprila nem.-jug. barvni CS film WINNETOU — II. del, ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri

5. aprila ameriški barvni CS film NEKATERI SO PRI TEKLI, ob 17. in 19. uri

6. in 7. aprila ameriški vojni film PATROLA SMRTI, ob 17. in 19. uri

8. in 9. aprila poljski CS film GANGSTERJI IN FILANTROPI, ob 17. in 19. uri

10. aprila angleški barvni film UBIJALCI STARE GO SPE ob 17. in 19. uri

Kino »PLAVŽ«

3. in 4. aprila ameriški vojni film PATROLA SMRTI, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri

5. in 6. aprila nem.-jugoslovanski barvni CS film WINNETOU — II. del, ob 18. in 20. uri

8. in 9. aprila češki CS film LABIRINT SRCA, ob 18. in 20. uri

10. aprila ruski film ŠVEJK V RUSIJI, ob 18. in 20. uri

Kino »ŽIROVNICA«

3. aprila italijanski barvni VV film KAPETAN »OGENJ«

4. aprila švedski film HUNDICEVO OKO

7. aprila nem.-jugoslovanski barvni CS film WINNETOU — II. del

10. aprila češki CS film LABIRINT SRCA

Kino DOVJE-MOJSTRANA

3. aprila švedski film HUNDICEVO OKO

4. aprila italijanski barvni VV film KAPETAN »OGENJ«

8. aprila nem.-jugoslovanski barvni CS film WINNETOU — II. del

10. aprila ameriški vojni film PATROLA SMRTI

Kino KOROŠKA BELA

3. aprila češki CS film LABIRINT SRCA

4. aprila ameriški barvni CS film KOMANCEROSI

5. aprila ameriški vojni film PATROLA SMRTI

10. aprila poljski CS film GANGSTERJI IN FILANTROPI

Kino KRANJSKA GORA

3. aprila ameriški barvni CS film KOMANCEROSI

4. aprila češki CS film LABIRINT SRCA

8. aprila ameriški vojni film PATROLA SMRTI

9. in 10. aprila nem.-jugoslovanski barvni CS film WINNETOU

Jeseniški alpinisti vzgajajo mlade kadre

Plezalci in alpinisti z Jesenic so cenjeni in iskani kot predavatelji, inštruktorji, vzgojitelji tudi v številnih drugih mladinskih in alpinističnih odsekih. Pomembno vlogo imajo tudi v naši nacionalni plezalni alpinistični šoli v sklopu Planinske zveze Slovenije.

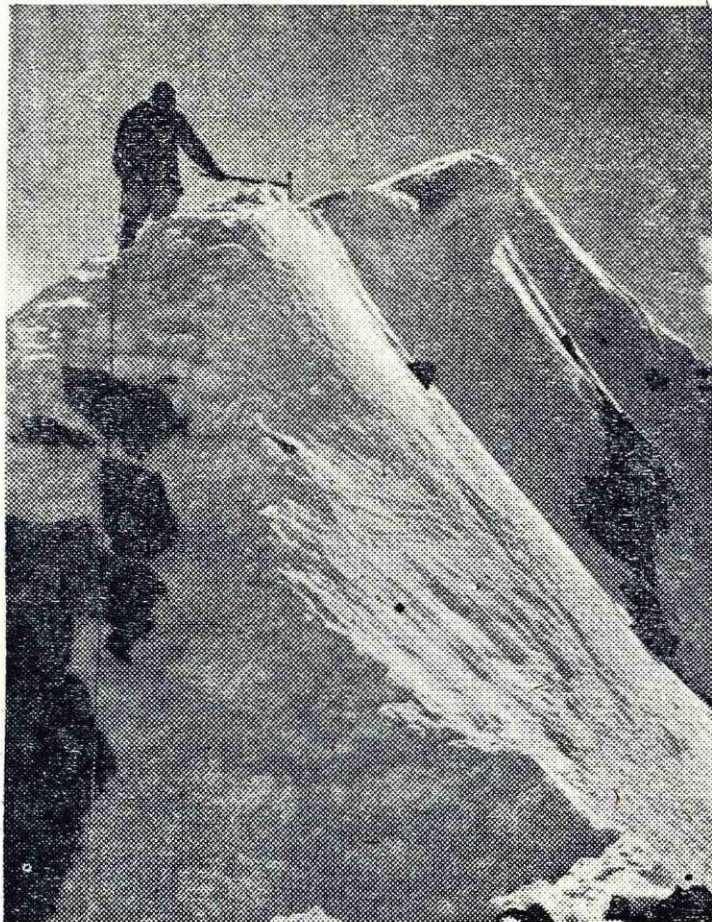
Ciril Praček, priznani odlični plezalec, alpinist, smučar in gorski reševalec, je pred kratkim vodil zelo uspešen tečaj visokogorskega smučanja na Planini na kraju. Brez dvoma so se udeleženci od priznanega strokovnjaka lahko veliko naučili.

V prvi polovici aprila bo Janez Krušič vodil zvezni zimsko-alpinistični tečaj na Velem polju pod Triglavom. Sredi poletja pa bo plezalni tabor v zapadnih Julijskih Alpah (skupina Viša, Montaža in Mangarta) vodil znan alpinist in gorski reševalec Uroš Župančič. Janez Krušič pa tudi zvezni alpinistični tabor v zahtevni skupini Ortlerja in Bernine, ki bo sredi poletja.

Mladi plezalci in alpinisti se z veseljem in v velikem številu prijavljajo v plezalne šole, tabore in tečaje, ki jih vodijo naši starejši in izkušeni plezalci ter alpinisti. S tem je dano našim sodelav-

cem najvišje priznanje, poleg tega pa predstavljajo tudi jedro predavateljev v naši nacionalni plezalni - alpinistični šoli. Praček, Krušič in Župančič so kot priznani strokovnjaki zadolženi, da za to šolo sestavijo skripta za posamezne teme: tehniko smučanja, tehniko plezanja in

alpinizma, nevarnosti gora in zgodovina domačega ter svetovnega planinstva in alpinizma. Prepričani smo, da bodo častno in uspešno opravili odgovorno zaupano naloge. Prav pa bi bilo, da bi prvo in glavno skrb posvetili tudi načrtni vzgoji mladih jeseniških plezalcev in alpinistov, ki naj nadaljujejo velike tradicije jeseniških gornikov, ki so v preteklosti predstavljali vrh slovenskega in jugoslovanskega alpinizma.

Zimska alpinistika je zelo zahteven šport in se je zanj treba dobro pripraviti

Državni prvak v klasični kombinaciji Janez Mlinar je bil letos uspešen tudi v solo tekih in je bil vedno med najboljšimi

Delo športne komisije pri TK ZMS

Vsako leto je bila to ena od najbolj aktivnih komisij pri TK ZMS. Saj beseda šport že sama po sebi privlači mlade ljudi. Zato bo tudi letos poskušala ta komisija s svojim programom zajeti čim več mladine železarnice.

Program je razdeljen v dva dela: zimsko športno prvenstvo mladine železarnice ter letno.

Letno tekmovanje obsega patrolni tek s streljanjem, atletiko, plavanje in šah.

To je samo okvirni program športne komisije pri tovarniškem komiteju, športni referenti pa lahko sami organizirajo razna tekmovanja za enega ali več aktivov.

Za vsa ta tekmovanja so predvidena tudi razna praktična darila, kar bo pripomoglo k večji borbenosti tekmovalcev.

Najboljši mladinci — športniki v odbojki, namiznem tenisu, streljanju in šahu se bodo tudi letos borili za čim boljše uvrstitve na že tradicionalnem mladinskem športnem peteroboju med železarnama Ravne in Štore, kolektivom tovarne Iskra in Litostrojem, da bi potrdili ugled, ki so ga dosegli s prvim mestom lani na Jesenicah.

V okviru praznovanja tedna mladosti je predviden že tradicionalni mladinski troboj med ŽIS, gimnazijo in železarno.

C. J.

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo železarja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

Turistična propaganda (in stroški zanjo)

V razvitem gospodarstvu ne more obstajati nobena panoga in nobeno podjetje brez reklame. V zapadnem svetu je reklama stopnjevana do tiste mere, da povzroča na tržišču pomembne zaostritve. Podjetniki izdajajo zanjo včasih daleč nad deset odstotkov svojih dohodkov.

Reklama ni potrebna v nerazvitem gospodarstvu, kjer potekajo ekonomski procesi po distribucijskih postopkih.

To obdobje pa imamo Jugoslovani že davno za seboj, saj je naše tržišče ne glede na občasna nihanja le vsak dan bolj založeno. Zato nam postaja reklama vse bolj potrebna že na našem notranjem tržišču, tembolj potrebna pa je na vseh tistih področjih, kjer se vključujemo v mednarodno tržišče. In turizem je področje, preko katerega smo zelo tesno povezani z go-

spodarstvom Evrope. V zadnjih letih postaja turizem vse bolj pomemben člen našega gospodarstva. Zaradi njegovega naglega vzpona moramo ni pretirano pričakovati, da bomo uspeli v letu 1970 pridobiti s to panogo pet sto milijonov dolarjev tujih plačilnih sredstev.

Da bi to številko lahko dosegli, pa je seveda potrebno marsikaj. Ne le nove investicijske naložbe v gostinske zmogljivosti, boljši odnos do gostov, konkurenčnost pri cenah, razvita turistična služba, nove moderne komunikacije in sposobni turistični delavci, ampak tudi prodorna in učinkovita propaganda.

Ni moč trditi, da za to plat turistične dejavnosti doslej nismo skrbeli. Tudi ni mogoče trditi, da zanjo nismo izdajali kar čednih sredstev. Kljub temu bo treba oboje — skrb in sredstva — v prihodnjem obdobju primerno stopnjevati.

Žal še prevečkrat pojmujejo pod »turistično propagando« v glavnem tiskan propagandni material (v glavnem prospekte). Prav bi bilo, da bi razmislili o celotnem registru propagandnih možnosti, po katerih bi kazalo poseči. Kljub vsemu začnimo s prospekti.

Vsako leto jih tiskamo, vsako leto nam jih manjka in vsako leto se jezimo, da so pomanjkljivi. Zlasti slednje je žal prevečkrat res. Morda izdajamo celo preveč čisto propagandnih prospektov in mnogo premalo takšnih, ki imajo celovit komercialni značaj. V zadnjih letih so kraji zgornjesavske doline poromali na naša in tuja turistična predstavništva doma in po Evropi na nekaterih prav ličnih propagandnih rešitvah (prospekt Kranjska gora).

Po svetu znajo reševati stvari tako, da k lepim barvnim prospektom, katerih osnovni namen je opozarjanje in zbujanje interesa za določen ambient, naravne, kulturne in umetnostne znamenitosti ter posamezne hotele, dodajajo navadne črno-bele lističe, na katerih je z običajnim tiskom zapisano vse, kar

naj turist izve. Na takšen način je mogoče obvestiti turista kjerkoli v Evropi o kvaliteti prenočišč, hrani in specialitetah, možnostih izletov, kopanja, alpinizma, o zabavnem življenju, o cenah in še o marsičem. Ni odveč opozoriti, da morajo zlasti podatki o cenah držati in se ne sme dogajati, da tuji gost doživi ob njih razočaranje, s katerim troši posled po svoji soseski učinkovito negativno propagando.

Zlasti takšnega propagandnega materiala nam zelo manjka. Cena za takšno propagando je v primerjavi z večbarvnimi prospekti lahko dokaj neznatna.

Letošnjo zimsko sezono smo dočakali z dvema novima prospektoma, ki pomenita viden napredek. Barvna panorama zgornjesavske doline bi lahko sodila med elitne propagandne proizvode, če bi bil tisk vsaj približno tako soliden, kakor je bil osnutek. Res je škoda, da tiskarji na tem prospektu niso naredili niti približno toliko, kolikor bi lahko.

(DALJE PRIHODNJC)